REGISTERED

किरकोळ अंकास....................२ आणे

नोटिशी बद्दल
१० ओळींचे आंत....१ रु
दर ओळीस...........०।०६
दुसरे खेपेस................०।

Adverents
Below 10 lines .....
Per line over 10......3 as
Repetitions Per line...2 as

वऱ्हाडसमाचार.

THE BERAR SAMACHAR

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 6 MARCH 1905 NO 10

वर्ष ३१ आकोला सोमवार तारीख ६ माहे मार्च सन १९०५ इ० अंक १०

दांडेकर ब्रदर्स, काळकादेवीरोड---मुंबई

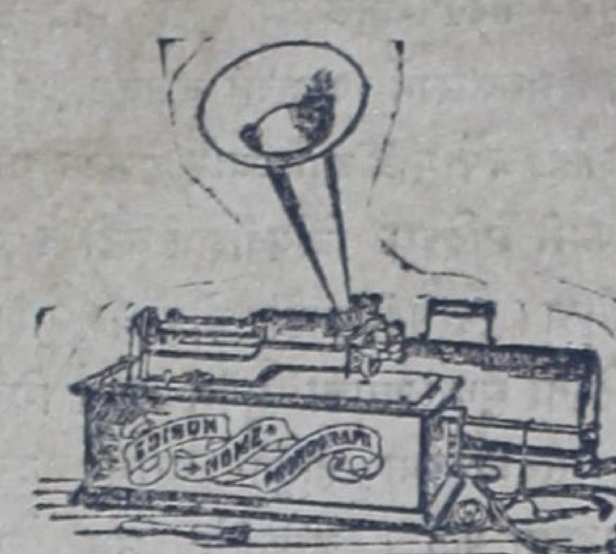

आमचे दुकानीं सर्व प्रकारचे फोनोग्राफ किं. रु. ८ पासून १९०० पर्यंत उत्तम सुरेली (नरमादी उभ्या व आडव्या सुरांच्या) स्वदेशी व विलायती हात व पाय हारमोनियम (बाज्यांच्या पेट्या) किं. रु. ३० पासून ३९० पर्यंत. सिनेमेटोग्राफ (सजीव हालचाल करणारीं चित्रें दाखवणारीं यंत्रें) फोनोग्राफचें सर्व सामान व हारमोनियम पेट्याचे सूर, कांचेचीं बटणें, पांवडें, भाते वगैरे व ब्यूगुल, फ्लूटस (बांसरी) विजेसारखा प्रकाश देणारे ग्यासलेट तेलापासून जळणारे दिवे वगैरे सर्व सामान अति स्वस्त दरानें मिळेल. व हारमोनियम व फोनोग्राफ उत्तम रीतीनें रिपेअर करून दिले जातील. रविवर्मा चित्रांचीं फोटो, झिंकोची रमणीय मोठीं पोस्ट कार्डें शेंकडा रु. ०-३-६

आमचे कारखान्यांत रबरी शिक्के उत्तम प्रकारें तयार करून दिले जातील.

इकडे लक्ष द्या !

सय्यद बद्रुदीन यांचें.

बुक बाईंडींगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानीं खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचे बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद,मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केले जातील.

बुक बाइंडींगचे दर

अर्ध्या कापडाचे बायंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

सबंध कापडाची बायंडिंग आठ आंण्यापासून एक रुपया पर्यंत.

चांमड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डजन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदरहू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील.

पत्ता—सय्यद बद्रेदिन बुक बाइंडर आकोला.

धर्मार्थ

विंचवावर औषधी

वृश्चिक दंशावर रामबाण व झटपट गूण देणारे १२ मनुष्यांस पुरेल इतकें औषध धर्मार्थ. ट. ह. अर्धा आण्याचें तिकिट पाठवा.

कुलकर्णी कंपनी.
गिरगांव बॅक रोड
मुंबई.

नोटीस

बेशमी गणपती वल्लद रामजी दसरे जात माळी राहणार कजबे फत्तेखर्डे ता० मेहकर जि० बुलढणा यांसः—

खाली सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, मी तुमची लग्नाचा बायका असून मजला वयांत येण्यास सात वर्षे झालीं त्या मुदतींत तुह्मी मजला नांदविण्यास मुळींच नेलें नाहीं मी आपण होऊन तुमचे घरीं नांदण्यांस आले होतें व नांदत असतां तुमच्याबरोबर जनरीतीप्रमाणें माझा संसार होत नाहीं अशी माझी खात्री झाली तुमच्यानें माझा निभाव लागला नाहीं व तुह्मी मजला टाकून पळूनही गेलें. ही हकिकत जातीवाले लोकांस माहीत आहे. मी नवतरणी असून नवऱ्यावांचून कोठपर्यंत राहूं? आतां माझ्यानें राहवत नाहीं व तुमच्यानें माझा सांभाळ होत नाहीं तेव्हां तुह्मी ही नोटीस पावल्या दिवसापासून आठ दिवसांचें आंत मौजे देऊळगांव माळी ता. मेहकर येथें येऊन आपसांत फारकती लिहून द्यावी न दिल्यास ही तुह्मांस दिलेली नोटीस हीच फारकती समजून मी दुसरा घरठाव करीन मग तुमचा मजवर व माझेशीं गंधर्व करणाऱ्यावर कोणत्याच प्रकारचा दावा चालणार नाहीं. करितां आगाऊ या नोटीशीनें कळविलें आहे. कळावें ता० २२ माहे फेब्रुवारी सन १९०५ इ.

सहीची निशाणी
सावित्री मर्द गणपती दसरे जात माळी राहणार देऊळगांव माळी ता० मेहकर मुक्काम मेहकर हिचे हातची बांगडी असे.

नोटीस

चि. रा. रा. मारुती रामजी पा. राहणार खडदगांव ता. मलकापूर पोस्ट नांदुरा यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, आह्मी तुह्मांस पुष्कळ दिवस झाले मुकत्यारपत्र दिले होते ते या नोटिशीचे तारखेपासून रद्द समजावें. आमचे मुखत्यारपत्रावरून तुह्मी कोणतेही प्रकारचा देवघेवीचा संबंध करूं नये केल्यास तुह्मास त्या बद्दल जबाबदार धरले जाऊन झालेला व्यवहार बातल समजला जाईल. कळावें. ता. २३।२।०५ इ०

सही
रामजी कान्हुजी पाटील
दस्तुर खुद्द.

जाहिरात

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, माझा वडील मुलगा मारुती रामजी पाटील रा. खडदगांव ता. मलकापूर यांस मी मुकत्यारपत्र दिले होते ते या जाहिरातीचे तारखेपासून रद्द केले आहे तरी त्याच्याशी कोणीही माझ्या मुकत्यारपत्रावरून देवघेवीचा व्यवहार करूं नये केल्यास त्याचा तो जबाबदार राहील. मी व माझी इस्टेट जबाबदार होणार नाहीं कळावें. ता. २३।२।०५ इ०

सही
रामजी कान्हुजी पाटील
दस्तुर खुद्द.

नोटीस

बेशमी सदाशिव लक्ष्मण देशपांडे दर्यापूर यांसः—

रुखमाई जवजे प्रल्हाद देशपांडे प. दर्यापूर इजकडून नोटीस देण्यात येतें कीं, परगणे दर्यापूर येथील देशपांडेपणा बद्दल जो लवाजमा मिळतो त्यांत माझा भ्रतार प्रल्हादपंत याचा हिस्सा आहे. श्रीराम देवराव देशपांडे यांचे पासून तुह्मी लवाजम्याची रक्कम माझे हिस्या सुद्धां घेतां तर ही नोटीस पावल्या पासून आठ दिवसांचें आंत मागील सालचे लवाजम्याची रक्कम मजला देऊन रसीद घ्यावी. व सालमजकुरी लवाजमा घेतल्या बरोबर माझे हिश्याची रक्कम मजला द्यावी त्या प्रमाणे अंमल न. झाल्यास मजला ज्या प्रमाणे सल्ला मिळेल त्या प्रमाणें तजवीज करणे भाग पडेल. कळावें ता. २७ फेब्रुवारी सन १९०५ इ.

[सही] नि० रुखमाई जवजे प्रल्हाद देशपांडे राहणार दर्यापूर ईचे हातची बांगडी

साधूची समाधी.

मोरोक्को कडील एका दर्ग्या संबंधानें एक मौजेची गोष्ट अशी सांगतात कीं, त्या दर्ग्याच्या पांढऱ्या शुभ्र इमारती कडे एके दिवशीं सायंकाळीं एक चलाख [illegible] रात्रींच्या मुक्कामासाठीं गेला. तेथील फकिरानें त्याच्या जेवणा खाणाची वगैरे चांगली सोय करून दिली. दुसरे दिवशीं तो तेथून पुढें चालता होणार तों त्या फकिरानें त्यांस आग्रहानें ठेवून घेतलें. तो दर्गा फार जुना प्रसिद्ध असून तो एका अवलियाचा आहे या श्रद्धेनें भाविक लोक पुष्कळ जमत असत व नेहमी मलिदा, धूप दीप व नैवेद्य वगैरेची रेलचेल उडत असे. तो नवखा फिरस्ता आपल्या चांगल्या उपयोगीं पडेल ह्मणून त्याला चेला बनवून आपल्याच जवळ ठेवण्याचा विचार त्यांस त्यानें सांगितला. तेव्हां तो मुलगा ह्मणाला कीं, मी घरीं जाऊन आपल्या आईबापांस विचारून येतो; तेव्हां त्याच्य साठीं त्या वृद्ध फकिरानें आपल्या जवळचें एक गाढव दिलें. त्यावर बसून तो चालला असतां मध्यंतरीं त्याच्या गाढवानें थकून प्राण सोडला. हें पाहून तो फार गडबडून गेला व आतां पुढें काय करावें हें त्यांस सुचेना. परंतु लौकरच त्याच्या मनांत एक विलक्षण विचार आला. त्यानें त्या गाढवास पुरून तेथें एक मोठी कबर रचली व ती चुन्यानें चांगली ऐटदार बनविली. व त्यावर एक निशाण फडकत लाविलें, आणि त्या हमरस्त्या वरून जाणाऱ्या येणाऱ्या लोकांना सांगूं लागला कीं, येथें एका अल्लासूक नांवाच्या अवलियाची कबर आहे. तेव्हां धर्मभोळे लोक तेथें जमूं लागले व थोडक्याच कालांत या नव्या फकिराच्या गोड व मोहक वाणीला भुलून व तेथील पुजाअर्चेच्या थाटाला पाहून हजारों लोक तेथेंच येऊं लागले व जुन्या दर्ग्यावरील भक्ती कमी झाली. तेव्हां हा नवीन दर्गा आहे तरी कोणाचा याचा शोध घेण्यासाठीं पूर्वीचा वृद्ध फकीर तेथें आला. तेथील रोषणाई व रौणत पाहून हा आश्चर्य करीत राहिला. पुढें रात्रौ लोकांची सामसूम झाल्यावर हा वृद्ध मनुष्य त्या तरुण मुलाला एकांतांत विचारूं लागला कीं, हा कोणच्या अवलियाचा दर्गा आहे? त्यावर तो तरुण मनुष्य त्यांस ह्मणाला कीं, मी तुमच्या पासून खरी गोष्ट चोरून ठेवीत नाहीं. तुह्मी जें गाढव मला दिलें होतें तें रस्त्यांत येथें मेलें आणि तेंच हे अवलिया होत. ऐकून तो वृद्ध मनुष्य निरुत्तर झाला असें पाहून त्या मुलानें त्यांस मिनतवारीनें प्रश्न केला कीं, महाराज, आपल्या त्या दर्ग्यात कोण अवलिया आहेत. त्यावर तो ह्मातारा हांसून ह्मणाला कीं आतां

मीही तुला खरेंच सांगतों आमचे अवलिया हे तुमच्या अवलियाचे प्रत्यक्ष वडीलच होत.

सारांश, लोक गतानुगातिक आहेत. तेव्हां या दुनयेला जो झुकवील तो मौजा मारील व लोकांची मौज करील.

वऱ्हाडसमाचार

मिती माघ वद्य ३० शके १८२६

आमच्या वऱ्हाड प्रांताची श्री ह्मणजे ही सोन्या सारखी सुपीक शेती होय. या शेतीमुळेंच हा आमचा प्रांत धनधान्यसंपन्न आहे. ही जमीनमाऊलीच लोकांची खरी खरी कामधेनु आहे. तीच लोकांच्या सर्वविध श्रीमंतिला प्रसवते. खुद्द सरकाराला ऐन काळीचा वसूल ८५ लक्ष रुपयांहून अधिक मिळतो; आणि हीच बाब सर्व जमेचा सुवर्णमय मेरूपर्वत आहे. अशा उत्कृष्ट शेतीच्या मुलुखातील लोक चांगले सधन व सुखी असावेत हें साहजिकच अनुमान निघतें. आणि लोकांच्या स्थितीकडे पाहून जर हें अनुमान डळमळूं लागलें तर सरकारास एक मोठा काळजीच वाटते.

या प्रांतातील जमिनीची पद्धती मुख्यतः रयतवारीची आहे. सर्व जमिनीचे मालक ह्मटलें ह्मणजे सरकार होत आणि तीस तीस वर्षांच्या कौलपट्ट्यानें सरकारा पासून लोकांनीं या जमिनी वहितीला कबूल केल्या आहेत. सरकार आपला जमीन कुळाकडे वहितीला देते आणि आपल्या तीस तीस वर्षांच्या आकारणी प्रमाणें जमिनीचा सारा दरसाल वसूल करीत असते. सरकारी सारा वेळच्या वेळीं दरसाल पोंचत गेला ह्मणजे सरकार आपली जमीन मूळच्या कबुलायतदार खातेवाल्याकडे व त्याच्या वारसांकडे वंशपरंपरेनें तशीच राहूं देते. ही सरकारी जमीन वाहण्याचा जो हक्क त्यालाच शेतीची मालकी ह्मणतात. ही मालकी शेतकऱ्यांकडेच रहावी, आपल्या वहितदारांनीं सुखी व श्रीमान असावें असा सरकारचा मुख्य संकल्प आहे. पण या संकल्पाच्या विपरीत गोष्टी निदर्शनास येऊं लागल्या आहेत. सरकारचे कबुलायतदार शेतकरी शेतांचे धनी राहिले नाहींत व त्यांचे शेतकरी गरिबीमुळें प्रापंचिक संकटांत बुडाले आहेत. येणें प्रमाणें सरकारच्या मूळच्या चांगल्या हेतूचा विपर्यास झाला असें होतें.

गेल्या ५०-६० वर्षांच्या इंग्रजी अंमलांत शेतकरी आणि सरकार यांच्या दरम्यान एक सुखवस्तु लोकांचा वर्ग भरभराटीस आलेला आहे. हा वर्ग ह्मणजे समाजांत घडत असलेल्या क्रांतीचा परिणाम होय. हा वर्ग मध्यम प्रतीच्या लोकांचा आहे. हे लोक शेती वहात नाहींत परंतु शेतीची मालकी मात्र यांच्याकडे येत चालली आहे. समाजांतील शेतकरी वर्गाचा ज्या मानानें ऱ्हास होत आहे त्याच मानानें हा मध्यम लोकांचा वर्ग इंग्रजींत उदयाला आलेला आहे. इंग्रजीमध्यें या मधल्या लोकांची उन्नती झालेली आहे. यांची उभारणा शेतकरी वर्गाच्या ऱ्हासावरच झाली आहे असें ह्मटलें तरी चालेल. शेतकऱ्यांच्या घरची कामधेनु या नवीन वर्गांतील लोकांच्या घरीं आली आहे तिचें दोहन शेतकऱ्यांनींच करावें पण दूध दुभत्याचा उपभोग मात्र मध्यम वर्गांतील मालकांनीं घ्यावा असा व्युत्क्रम दृष्टीस पडतो. ही व्यस्त स्थिती सरकाराला साहजिकच आवडत नाहीं. शेतकऱ्यांची शेती सावकार व इतर पांढरपेषी मंडळी यांच्या हातीं झपाट्यानें चालली आहे. सरकारी शेती वाहणारा शेतकरी असा काबाडकष्टी, दुःखी व दरिद्री होत जाव व अशा प्रकारची अनिष्ट क्रांती मुलकी कारभाराच्या धोरणामुळें घडून यावी याबद्दल सरकाराला फार वाईट वाटत आहे.

समाज कांहीं अचल वस्तु नाहीं. समाजांतील लोकामध्यें असे नाना वर्ग उत्पन्न होऊन एकाचा ऱ्हास तर दुसऱ्याची उन्नती अशा घडामोडी जगाच्या रहाटींतल्याच आहत आणि सर्व जगच जर फिरतें तर ५०-६० वर्षांच्या ब्रिटिश अमलांत हें स्थित्यंतर घडून आलें, शेतकरी वर्ग खालावला व त्या बरोबरच हा मध्यम लोकांचा वर्ग पृथक्‌पणें उत्पन्न झाला या बद्दल कांहीं आश्चर्य वाटण्या सारखें नाहीं; पण सरकारी दृष्टी थोडीशी निराळी आहे. आपल्या आश्रया खालील शेतकऱ्यांची अशी दैनावस्था व्हावी हें सरकारास इष्ट वाटत नाहीं. इंग्रजी सुधारणेचें चक्रच असें फिरफिरतें आहे कीं जनसमुहापैकीं मोठासा भाग अधिकाधिक निर्धन बनत चालला आहे आणि लहानससा चिमुकला वर्ग श्रीमंतीला नवीन श्रीमंती मिळून विशेष बलाढ्य होत आहे. श्रीमान व गरीब असा भेदाभेद अलिकडच्या कालांत फारच मोठ्या प्रमाणावर दृष्टीस पडत आहे. श्रीमंतीनें काढलेली ही विभाजक रेषा समाजाला छेदून जाते तेव्हां न कळत होत असलेलें हें वर्गीकरण सुधारणेच्या क्रांतीचा चांगला बोध करितें व गरीब लोकांचा मोठा जनसमूह सांपत्तिक सुखापासून उत्तरोत्तर दुरावत चालला आहे हें पाहून वाईट वाटतें.

श्रीमंतीनें आरंभलेलें वर्गीकरण इतकें घातुक झालें नसतें पण आमच्या प्रांतांतच काय तर सर्व देशांत धनोत्पादक उद्योगधंदे नाहींत आणि त्या मुळें या मध्यम वर्गाच्या श्रीमंतीला चलन देणारा व भरभराटी आणणारा दुसरा दरवाजाच खुला नाहीं. या कुंठितगती मुळें सर्व लोकांच्या उड्या जमिनीवर पडल्या आहेत. भूतृष्णा इतकी वाढली आहे कीं, मूळचे शेतकरी लोक आपली जमीन संभाळूंच शकत नाहींत. त्यांच्या हातची शेती पैसेवाल्यांच्या घरीं चालली. शेती मध्यें भांडवल घालावें आणि शेती नफ्यानें काढावी असा उपक्रम अलिकडे फारच माजला आहे. जनसमुहाला शेती शिवाय दुसरा उद्योग ठाऊक नाहीं आणि ह्मणूनच हे लोक वाटेल तशा अटीवर शेती वाहण्यास घेतात व कसातरी आजचा दिवस उद्यांवर ढकलतात. या रितीनें शेतीचे धनी निराळे आणि शेतीच्या धंद्यावर जुगार खेळून नशिबांची पारख करणारे शेतकरी निराळे.

हा स्थिती सरकाराला जितकी आवडत नाहीं तितकीं लोकांसही आवडत नाहीं पण संप्राप्त स्थिती पुढें आवड निवड ती कसली ! तिचा स्वीकार समाधानीनें करण्या पलिकडे लोकांच्या हातीं इलाज राहिलेला नाहीं. लोकांची औद्योगिक उन्नती करावी असें सरकारास मनापासून वाटत असेल पण या सदिच्छे पलिकडे सरकारानें एखाद्या कार्याला हात घातला आहे असें मात्र आमच्यानें ह्मणवत नाहीं. सरकारी सदिच्छा क्रियेवीण लंगडी व पंगु आहे. तिला स्वैरगती नाहीं. लोकांची सांपत्तिक स्थिती सुधारण्याचा मुख्य औद्योगिक उपाय सरकारच्या हातून बराच दूर-वर पडल्या मुळें जमिनीचे प्रभु या नात्यानें सरकारानें कांहींतरी एक उपाय हातीं घेतला आहे. पण हा उपाय फारच संकोचित दृष्टीचा आहे- सरकारचें मुख्य पाहणें असें दिसतें कीं आपली जमीन वहितदार विकतो, व त्या मुळें तो दरिद्री होतो तेव्हां जमीन विकण्याचा त्याचा हक्कच काढून घ्यावा ह्मणजे गरीब शेतकऱ्यांची स्थिती आपोआप सुधरत जाईल.

वरील धोरणाला अनुसरून सरकार आपली मुलकी पद्धती बदलत आहे हें लक्ष्यांत धरलें पाहिजे. शेतकऱ्याला आपली जमीन दुसऱ्याला देतां येऊं नये अशा अर्थाचें नियमन करण्याच्या विचारांत स्थानिक सरकार आहे. ही गोष्ट सरकारानें चालूं झाल्या पासून ज्या जमिनी वहितीला देण्यांत येतील त्यांस पूर्वीच लागूं केली आहे. १९०५ पासून सरकारी जमीन ज्याला वाहितीला मिळेल त्यानेंच ती वाहिली पाहिजे व त्यानें आपल्या वहितीचा हक्क दुसऱ्याला मोबदला करूं नये. हाच नियम कमीजास्त प्रमाणावर पूर्वीच्या वहितदार कुळांस लागूं करण्याचा विचार आहे असें नुकत्याच प्रसिद्ध झालेल्या मुलकी रिपोर्टांतील कांहीं शेऱ्यादोऱ्यावरून अनुमान निघतें. या संबंधानें नामदार चीफ कमिशनर साहेबांचा अभिप्राय असा पडतो कीं इंडियांतील इतर प्रांताहून वऱ्हाडची स्थिती भिन्न व निराळी आहे असे दिसत नाहीं, कां कीं, जमिनीची मालकी अनियंत्रित असल्यामुळें शेतकऱ्यांच्या घरची शेती हळूं हळूं पण निःसंशय जे शेतकरी नाहींत अशा लोकांच्या घरीं आपोआप जात चालली आहे. आकोल्याचे डेपुटी कमिशनर साहेबांनीं असें प्रतिपादित केलें आहे कीं शेती सावकार लोक बळकावीत चाललें असल्यामुळें सावकारा संबंधानें शेतकऱ्यांच्या मनांत उत्तरोत्तर असंतोष वाढत आहे. हीच गोष्ट नामदार चीफ कमिशनरांनीं आपल्या अभिप्रायाच्या पुष्टी करणार्थ निवडून घेतली आहे. वऱ्हाडांतील जमिनी वरील मालकी नियंत्रित व मर्यादित करण्या विषयीं स्थानिक सरकारनें पूर्ण विचार करून नुकतेच त्या धोरणावर कांहीं नियम १९०५ पासून वहितीस दिल्या जाणाऱ्या शेतीस लागूं केले आहेत. हे नियम फार व्यापक नसल्यामुळें चालूं मुलकी पद्धतींत विशेष फरक पडण्या सारखा नाहीं परंतु कांहीं भागांत निदान नव्या नियमाचा प्रारंभ करून पाहण्याला पुष्कळच संधी आहे. हें शेवटलें वाक्य भावी दिशा चांगली व्यक्त करीत आहे आणि हींच गोष्ट आह्मी चालूं सालच्या आरंभींच दोन तीन वेळां अगदीं स्पष्टतेनें ध्वनित केलें आहे.

मुंबईचे प्रसिद्ध ओरायंटिअन स्कालर मि० के. आर. कामा यांचें व्याख्यान.

मुंबईचे प्रसिद्ध झेंड व आवेस्त भाषाभिज्ञ व पारशीधर्माभिमानी मिस्तर के. आर. कामा हे उमरावती येथें गुरुवारीं आले. त्याच दिवशीं सायंकाळीं तेथील 'ब्रह्मविद्या मंदिरांत' त्यांची व मंडळीची गांठ पडली. मंडळींचे आग्रहावरून त्यांनीं 'पारशी धर्माचीं आदितत्वें' या वर व्याख्यान देण्याचें कबूल केलें होतें. मिस्तर कामा यांस मिसेस भिझांट बाईनीं नुकतीच 'थिआसफीची' दीक्षा दिली आहे. थिआसफिस्ट झाल्यानंतर परस्परांस परस्परांनीं धर्मपरिज्ञान करून देणें हें आदि कर्तव्य आहे हें जाणून मिस्टर कामा यांनीं 'पारशीधर्म' या विषयावर गेल्या शनिवारीं सकाळीं ८ वाजतां 'ब्रह्मविद्या मंदिरांत' व्याख्यान दिलें. श्रोतृसमाज सकाळची वेळ असल्यानें नेहमींपेक्षां कमी पण निवडक मंडळींचा असून त्यांत ४।५ पारशी स्त्रियाही होत्या. वयोमान जवळ जवळ ८० वर्षांचें असून सुद्धां व्याख्याते मोठ्या प्रेमळ, गंभीर व स्पष्ट अशा वाणीनें ह्मणाले:–

सभ्य गृहस्थ हो मी तुह्मास 'आर्य बांधव' या नांवानें हाक मारणें जास्त उचित होईल' कारण एका काळीं आपण खरोखरच बंधु होतो. आपले पूर्वज एकच होते. ते 'पामीर पर्वत'चे आसमंतांतच्या भागीं राहत असून त्यांस 'आर्य' ही संज्ञा असे. 'आर्य' या शद्वाचा धात्वर्थ 'शेतकाम करणारा' किंवा 'पुढें जाणारा' असा आहे. मानव जातीचें प्रारंभीं जमीन पेरणें हाच मोठा उदीम असल्या कारणानें साहजिकच या शद्वाचा 'उद्यमी, व्यवसायी अथवा उद्योगी' असा अर्थ झाला व जो मनुष्य उद्योगी असतो तोच खरा थोर होतो, या न्यायानें या शद्वाचा अर्थ थोर अथवा उदात्त किंवा पूज्य असा शेवटीं झाला. आपले पूर्वज 'आर्य' होते ह्मणजे ते उद्योगी होते अशी नुसती फुशारकी मारूनच आपण स्वस्थ बसतां कामा नये. आपणही त्यांच्या प्रमाणें आर्य असावें असें जर आपणांस वाटत असेल तर आपणही त्यांच्या प्रमाणें उद्योगी बनलें पाहिजे नाहीं तर लोक आपणांस अनार्य ऊर्फ आळशी किंवा पतित ह्मणतील यांत शंका नाहीं. आपण व मी एके काळीं आर्य बांधव होतो पण कार्यवशात आपली ३००० वर्षां पूर्वीं ताटातूट झाली ती गेल्या १२ शे वर्षांत पुन्हां आपली भेट होऊन तुह्मी व आह्मी 'देशबांधव बनलो.' आपलें एका बंधुत्व होतें तें अशा रितीनें पुन्हां कायमचें झालें या बद्दल कोणास कौतुक वाटीस तपास नाहीं ? आह्मी जे १२ शें वर्षांपूर्वीं ... नाहीं. ते निव्वळ 'आश्रित' या नात्यानें

आह्माला जो आश्रय पाहिजे होता तो कांहीं जीवित अथवा आमची मालमत्ता या बद्दल नको होता. आमचें जीवित्व व धन हें इराण देशांत इतर लोका प्रमाणेंच सुरक्षित राहण्य चा संभव होता. ज्या गोष्टी करितां आह्मी या देशाचा आश्रय केला ती गोष्ट ह्मणजे 'धर्म' होय. इराणांतील मुसलमान लोक आमची मालमत्ता किंवा आमचे प्राण यांचे वैरी नव्हते पण जुलमानें आमचा धर्म आह्माला सोडून द्यावयाला लावून मुसलमान बनविण्याचा त्यांचा इरादा होता. धर्माचें संरक्षण व्हावें ह्मणून आह्मी या देशाचा आश्रय केला व त्या वेळेच्या राजांनीं आह्मांस उदार आश्रय देऊन सुखशांतेंत राहूं दिलें हें त्यांच्या उदारतेचें उर्फ आर्यत्वाचें द्योतक आहे. असो.

मी आज आपणाला 'पारशी धर्म' या विषयावर दोन शब्द सांगतों. या धर्मास 'झोरास्ट्रिअन' धर्म असें दुसरें नांव आहे. 'झोरास्टरनें स्थापिलेला धर्म' हा त्याचा अर्थ. 'झोरस्तर' हा 'झरतुष्ट्र' या शब्दाचा ग्रीक भाषेंतून झालेला अपभ्रंश आहे. 'झरतुष्ट्र' हा आमचा धर्मसंस्थापक आहे 'झरतुष्ट्र' या शब्दाचा अर्थ मुवणे वेषधारी 'सुवर्णमाणकांनीं युक्त' असा कित्येक लोक करितात परंतु तें चुकीचें आह. 'झरत+उष्ट्र'=पिंवळा उंट ज्याचे जवळ आहे तो' हा या शब्दाचा यौगिकार्थ आहे. प्राचीन काळीं संपत्ति नाण्यांनीं ह्मणजे पैशांनीं मोजली जात नसून अमूक इतके पशु ज्याचे जवळ आहेत तो श्रीमान व दुसरा गरीब अशी पशूंच्या संख्येनें गणली जात असे. ही कल्पना रोमन, ग्रीक व त्यांचे योगानें सर्व पश्चिमेकडील भाषांतून तसेंच पूर्वेकडील आर्य भाषांतून रूढ झालेली आढळते. इंग्रजी भाषेंतले 'पिक्युनिअरी' (pecuniary) व 'पेक्युलेशन' (peculation) या शब्दांतला जो पूर्वार्ध पेक्यु अथवा 'पिक्यु' हा 'पशु' या शब्दाचें रूपांतर आहे हें आपलें सहज ध्यानीं येईल. 'पशु' हेंच पूर्वकालीं संपत्तीचें द्योतक असल्या कारणानें 'पिक्युनिअरी' अथवा पेक्युलेशन या शब्दांचे अर्थ 'द्रव्यसंबंधीं' व 'परद्रव्यापहरण' असें झालेले आहेत. पशु ही संपत्ति गणली गेली असल्यामुळें पशूवरून त्याकाळीं मनुष्यांचीं नांवें ठेवलीं जात असत व त्यामुळें आमचा धर्मसंस्थापक जो झरतुष्ट्र त्याचें हें नांव त्याजजवळ असलेल्या पिंवळ्या उंटावरून पडलेलें असावें. 'झरतुष्ट्रानें' इराणचे ईशान्येस असलेल्या बॅक्ट्रिया प्रांतांत धर्मसंस्थापना करून तेथील राजांकडून त्याची वृद्धि करविली. माराथानच्या लढाईंत झालेल्या पर्शिअन लोकांच्या पराजयानें झरतुष्ट्राचें धर्मास पश्चिमेकडाल प्रांतांत पसरण्यास बराच प्रतिबंध झाला. ह्या लढाईंत जर ग्रीक लोकांचे ऐवजीं पर्शियन लोकांचा विजय झाला असतां तर आजला पश्चिमेंतील बहुतेक राष्ट्रांतून पारशी धर्मच झाला असतां येशु ख्रिस्ताच्या धर्माचें नांव ग्ह्मां ऐकूं आलें नसतें पण भवितव्यता निराळी होती ह्मणून माराथानच्या लढाईनें झरतुष्ट्राचें धर्मास पश्चिमे कडे सरकूं दिलें नाहीं.

झरतुष्ट्राचे धर्मानुयायी खेरीज करून इतर लोकांस पारशी धर्म ह्मणजे 'अग्निपूजा प्रधान धर्म' आहे व पारशी लोक 'अग्निपूजक' अथवा 'सूर्योपासक' आहेत असें वाटतें. पण तें खरें नाहीं. पारशी लोक जितके 'अग्निपूजक' आहेत तितकेच ते 'वायुपूजक' अथवा 'जलपूजक' ही आहेत. पारशी धर्माचें मूलतत्त्व 'भौतिक सृष्टीचें आराधन' करणें हें मनुष्य मात्राचें कर्तव्य आहे हें होय. 'भौतिक सृष्टीचें आराधन' ह्मणजे पूजन किंवा मनुष्यांचे सुख वाढविण्याकरितां भौतिक सृष्टींतील शक्तींचा उपयोग करणें होय. मनुष्यास प्रारंभीं मुख्यतः चारच तत्वें दिसतात, एक पृथ्वी सारखें जडतत्व, दुसरें वायू सारखें सूक्ष्म तत्व, तिसरें जलात्मक द्रवतत्व व चवथें वायूहून निराळें असें अग्निरूपी तेजस्तत्व या पैकीं पहिली तीन तत्वें सर्वत्र सारख्या विपुलतेनें सांपडतात परंतु अग्नितत्व मात्र सर्व मनुष्यास उपयोगीं पडेल अशा रितीनें सांपडत नाहीं ह्मणून अग्नितत्व मनुष्यानें नेहमीं कायम ठेवावें असा पारशी धर्माचा सिद्धांत आहे. पारशी लोक अग्नितत्वाचे जितके उपासक आहेत तितकेच ते इतर तत्वांचे उपासक आहेत. ह्मणजे अग्नि तत्वास ते आपला निर्माण करणारा देव अथवा नियंता परमेश्वर समजत नाहींत, तर परमेश्वरानें उत्पन्न केलेलें तत्व मानव कोटीस दुर्लभ ह्मणूनच संग्राह्य, समाराधनीय व पूज्य असें समजतात ते सूर्योपासक आहेत तितकेच ते चंद्रोपासक आहेत असें ह्मटलें तरी चालेल. सूर्योपासना पारशी धर्मातून मुख्य मानिली आह खरी पण ती सूर्याच्या अगत्या गुणामुळें ह्मणजे सूर्यतत्वापासून होणाऱ्या मनुष्याच्या फायद्यामुळें आहे. सूर्य सर्व सृष्टींत चेतना उत्पन्न करणारा आहे, आपल्या किरणांनीं तो सर्व पदार्थांस शुद्धी देणारा आहे, तो विश्वचालक आहे ह्मणून विश्वनियंत्या परमेश्वराची तो मुख्य विभूति आहे असें पारशी धर्माचें मत आहे. हें मत इतर धर्मांतल्या मतांशीं अगदीं जुळून असल्यामुळें इतर धर्मानुयायी सुद्धां 'सूर्योपासक' किंवा 'अग्निपूजक' अहेत असें ह्मटलें तरी चालेल.

पारशी धर्मावर दुसराही एक आक्षेप कधीं कधीं आणला जातो तो पारशी धर्म 'द्वैतवादी' आहे असा आहे. जगांतल्या सर्व चांगल्या ह्मणजे मनुष्यास प्रिय अशा गोष्टी परमेश्वरानें उत्पन्न केल्या व मनुष्यास अप्रिय अशा गोष्टी ईश्वराचा प्रतिस्पर्धी शत्रू जो असुर त्यानें केल्या अशी समज या धर्माबद्दल लोकांची झालेली दिसते. पण ती चुकीची आहे. सर्व प्रिय गोष्टी व सर्व अप्रिय गोष्टी एकाच परमेश्वरानें उत्पन्न केल्या आहेत. हा या धर्माचा खरा सिद्धांत आहे. प्रिय व अप्रिय किंवा पाप व पुण्य या गोष्टी प्रत्येक मनुष्याच्या कल्पनेवर व आचरणावर अवलंबून आहेत. पापकारक गोष्टी दैत्यानें उत्पन्न केल्या ह्मणून मनुष्यानें त्या गोष्टींचा अवलंब केला असतां त्या बद्दल तो जबाबदार नहीं असा सिद्धान्त करणें पारशी धर्माच्या मतानें अगदीं चुकीचें आहे. पापपुण्याबद्दल प्रत्येक प्राणी सारखाच जबाबदार आह. पापपुण्य करणें हें त्याच्या स्वाधीन असल्यामुळें पाप केल्यास वाईट गति व पुण्य केल्यास उत्तम गति हा सिद्धांत पारशी धर्मात आहे. पारशी धर्मात कोणी 'त्राता' (Saviour) नाहीं. आपल्या पुण्यबलावर जो तो आपआपला त्राता आहे. त्यास तारण करण्याचें सामर्थ्य दुसऱ्याच्या अंगीं नाहीं तेव्हां पारशी धर्मास द्वैतवादी ह्मणणें चुकीचें होय.

पाऊण तास अशा प्रकारचा ज्ञानौघ सारखा चालला असतांना ८० वर्षाच्या देहधर्मीनें व्याख्यात्यास घेरी आली पण त्यांस मंडळींनीं वेळींच सूचना देऊन विश्रांती घेण्यास सांगितलें व थोडा वेळ झाल्या नंतर रा. रा. दादा साहेब खापर्डे यांनीं जमलेल्या मंडळीतर्फे त्यांनीं केलेल्या विद्या व्यासंगा बद्दल व उतार वयांत विश्रांति घेण्याचें टाकून लोकांस धर्मज्ञान देण्याचें व्रत स्वीकार त्याबद्दल त्यांचे आभार मानून व्याख्यानाची परिसमाप्ती केली.

वऱ्हाडवृत्त

रा. रा. रुस्तुमजी फर्दूनजी डिपुटी क० यांची बदली उमरावतीस होणार असून मेजर हार्सबरो यांची बदली वाशिमाहून अकोल्यास होणार आहे.

रा. रा. मुनशी अजिजुद्दीन असिस्टंट कमिशनर अकोला यांच्याकड येथील सिव्हील जज्जाच्या कोर्टाचें काम देण्यांत आल होतें. पण ही व्यवस्था बदलून त्यांच्याकडे असि. कमिशनरचें मुलकी व फौजदारी अधिकार पूर्णपणें पुनः देण्यांत आले.

आणि रा. रा. गोपाळ वामन बापट बी ए. एल. एल. बी एक्स्ट्रा असि. कमिशनर यांनीं येथील सिव्हील जज्जाचे कोर्टाच्या कामाला पूर्ववत सुरुवात केली.

गेल्या सोमवारीं श्री समर्थ रामदास स्वामी यांची पुण्यतिथि होती व तन्निमित्त येथील विद्वद्वर्य रा० अण्णा साहेब महाजनी यांनीं स्वगृहींच दहा वीस मंडळी जमवून समर्थांच्या दासबोध ग्रंथांतील एका अध्यायाचें सुरस विवेचन करून सांगितलें. रा० अण्णासाहेबांची वाणी मोठी प्रेमळ व गोड आणि दासबोध ग्रंथहि अमृततुल्य सरस असल्यामुळ सर्वांचा तो वेळ मोठ्या आनंदांत गेला. रा. अण्णासाहेबांच्या सहवासांत असा सत्कालक्षेप करण्याचे प्रसंग लोकांस निरंतर लाभोत अशी आमची उत्कट इच्छा आहे.

उमरावतीसही या पुण्यतिथीचे दिवशीं दोन चार गृहस्थांचीं चांगलीं व्याख्यानें झालीं परंतु तेथील मंडळीस, रा० हरि नारायण आपटे, ज्ञानप्रकाश व करमणूक यांचे संपादक पुणें यांच्या व्याख्यानाचा जो सहजगत्या अलभ्य लाभ प्राप्त झाला तो विशेष होय. श्रीसमर्थासारख्या विभूतींचें चारित्र डोळ्यापुढें ठेवून आपण आपलें आयुष्य लोककल्याणांत व देशसेवेंत वेंचण्यास शिकावें असा त्यांनीं गोड उपदेश केला.

वैश्य महासभा

या सभेची यंदाची बैठक बनारस मुकामीं मार्च १५।१६।१७ अशी तीन दिवस होणार आहे. या प्रसंगास वैश्य महाशयांनीं अगत्य यावें असें आग्रहाचें आमंत्रण या सभेनें केलें आहे व याचा अनादर होणार नाहीं अशी त्या सभेच्या चालकास मोठी आशा आहे.

नोटीस

रा. रा. शिवबकस जव्हारीमल व जयसुखदास श्रीकिसनदास व जयदेवजी रंगलाल साहू दुकान खामगांव यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं आह्मी तुमच आडतींत रुई जवारी व आळशीचे सवेद केले आहेत. त्यापैकीं रुई व जवारी मोजण्याचा करार मित्ती माघ शुद्ध १५ पासुन फाल्गुन शुद्ध १ पर्यंतचा आहे. तरी तुह्मास आह्मी पूर्वीं कळविलें कीं आमचे करितां तुह्मी बाजारभाव प्रमाणें माल ह्मणजे रुई व जवारी खरेदी करून घेणारास मोजून देणें. तसे तुमचे हातून न झाल्यास आह्मी स्वतः माल मोजून देण्यास तयार आहोत. तरी घेणारास माल मोजून घेण्याकरितां आपण कळविणें, परंतु त्याजबद्दल तुह्मी आह्मांस कांहींच उत्तर दिले नाहीं सबब या नोटिसीनें आपणास पुन्हा कळविण्यांत येते कीं आह्मी जो रुईचा व जवारीचा माल विकला आहे त्याजबद्दल आपणास पूर्वीं कळविल्य प्रमाणें आपण मुदतीचे आंत कारवाई करणें. तसें न केल्यास फाल्गुन वद्य ३० ह्मणजे तारीख ६।३।१९०६ इसवी रोजीं मुंबईस, खामगांव व शेगांव येथें पुलीगुडसचा रुईचा जो भाव राहील त्यातून खर्चाबद्दल रुपये ३५ वजा करून बाकी जो भाव बोज्यावर हिशेबानें येईल त्या प्रमाणें नुकसान आपणापासून भरून घेतले जाईल. आम्हास असे कळतें कीं खामगांव बाजारांत मुद्दाम भाव चढवून कराराचे तारखेवर खरेदी करणार आहेत तरी अशी गोष्ट घडल्यास ते भाव आह्मास कबूल नाहींत हल्लीं जवारीचा भाव सर्व ठिकाणीं दर खंडीस ४७।४८ रुपये प्रमाणें आहे व रुईचा कबाल्याचे मालाचा भाव मुंबईस १७० आहे. त्या मानानें बोझ्याचा भाव अंदाजानें ४९ येतो. कळावे ता. ४ मार्च १९०६ इ०

(सही) गुलाबराय हरदयाल दस्तुर रामजीदास.

वर्तमानसार

भयंकर खून— रावळपिंडी येथें श्रेष्ठ नीती शाळा हायस्कूलमध्यें एक स्त्री शिक्षकाचें काम करीत असे. तिचा नुकताच कांहीं लुटारूंनी खून केल्याची बातमी प्रसिद्ध झाली आहे. या बाईच्या अंगावर सुमोर ९०० रुपयांचे दागिने होते त्यांच्या लालुचीनें कांहीं लुटारू लोक रात्रींच्या वेळीं ती निजली होती, त्या खोलींत शिरले व त्यांनीं तिची मान साफ कापून तिचें शिर एका टोपलींत लपवून ठेविलें व बाकीचें शरीर तिच्या पलंगा खालीं झाकून ठेविलें. तिच्या एका कानांत दागिने होते. ते निघेनात ह्मणून लुटारूनीं तो फाडून काढला. पोलीस तपास करीत आहे, पण कांहीं पत्ता लागला नाहीं.

ध्यानांत ठेवण्यासारखे नियम— ज्या कोणाला या जगांत आपलें बरें व्हावें असें वाटत असेल, त्यानें पुढील गोष्टी नित्य ध्यानांत ठेवाव्या.

तुह्मी प्रामाणिकपणानें वागा, मिळवाल तेवढें सारें खर्चून टाकूं नका.

तंबाखू ओढूं नका, दारू आदिकरून मादक पदार्थांचें सेवन करूं नका.

स्वावलंबनाचें महत्त्व ध्यानांत आणून स्वतः खपा, आपलीं कामें दुसऱ्यावर सोंपवूं नका,

एकदम फार उद्योग आरंभूं नका, व आपला धंदा आपल्या योग्यतेच्या बाहेर आहे असें समजूं नका.

त्यांत मोठी गोष्ट ही कीं, कामाची शिस्त सोडूं नका, आपल्या कामाची लोकांना माहिती होण्याकरितां जाहिराती लावा, परंतु त्या जाहिरातींत जेवढीं वचनें घाल तेवढीं पाळा.

गिऱ्हाईक एकसुद्धां नाखूष होऊन जाऊं देऊं नका.

लोकांपासून पैसे घ्यावे ते खरोखर आपल्या चाकरीच्या योग्यतेनेंच घ्यावे,

कष्ट करण्यास अगर खपण्यास उत्तम वय ह्मटलें ह्मणजे सव्वीस पासून साठीपर्यंत.

जो आपला प्रत्येक क्षण कांहीं तरी नियमित कामांत घालवितो, त्यांस जरी अनेक कामें असली तरी तीं सारी होऊन करमणुकीला अवश्य तितका वेळ सांपडतो.

उद्योगी मनुष्याच्या आयुष्यक्रमांत उद्योग, विश्रांती आणि आनंद हीं तिन्ही सारखींच असावीत.

नवे शास्त्रीय शोध—दोघां शास्त्रज्ञांनीं मकीची लागवड करण्याची नवी शास्त्रीय पद्धत शोधून काढली आहे. या पद्धतीनें लहान, मोठी, आंखूड, लांब पाहिजे तेवढी कणसें झाडाला लागतील असें करतां येतें. या मकीपासून तेल निघेल अशा रीतीनें त्याची लागवड करतां येते. त्याचप्रमाणें लढाऊ जहाजें समुद्रांत तोफेचा गोळा लागून बुडूं नयेत अशासाठींही या नव्या मकीचा उपयोग करण्यांत येतो. मकीच्या कणसांतले दाणें काढून घेतल्यानंतर अवशिष्ट राहिलेला भाग आपण फेंकून देतो किंवा जाळण्याचे कामीं त्याचा उपयोग करतो; पण या शास्त्रज्ञांनीं या पदार्थाला कांहीं रासायनिक संस्कार देऊन त्याच्या अंगीं असा कांहीं विलक्षण गुण उत्पन्न केला आहे कीं, लोखंडाच्या दोन पत्र्यांमध्यें हा पदार्थ घालून त्याचीं जहाजें बांधलीं व त्यांवर तोफेचा गोळा सोडला तरी तो गोळा त्या पदार्थांतून आरपार जाऊं शकत नाहीं, त्याच प्रमाणें या पदार्थांचे कागद, साखर, रबर, वगैरे अनेक पदार्थ करतां येतात. या मकीच्या पानाच्या चटया होतात. सारांश, या झाडाचे कांहीं एक वाया जात नाहीं.

लोकांचा ठराव— लॉर्ड कर्झन यानीं कांग्रेसचे अध्यक्ष सर हेनरी कॉटन यांची भेट घेण्याचें नाकबूल करून हिंदुस्थानवासी बंधूंचा अपमान केला, हें चांगलें केलें नाहीं अशा अर्थाचा एक ठराव नॅशनल लीग नांवाच्या एका प्रमुख लिबरल संस्थेनें केला आहे. या संस्थेंत एकंदर ७०१० सभासद असून त्यांत कित्येक नामांकित लिबरल मुत्सद्दी आहेत.

मजेदार फिर्याद—मद्रास येथें एका न्हाव्यानें बेल्लारी येथील कलेक्टर मि० स्कॉट यांचेवर फिर्याद केली आहे. साहेबांनीं आपल्या उजवीकडच्या मिशीचा कांहीं भाग कात्रीनें कापला त्या मुळें आपल्या अब्रूची नुकसानी झाली असें त्याचें ह्मणणें आहे.

भितीनें प्राण सोडला—गेल्या आठवड्यांत एके दिवशीं वांद्र्याच्या कसाई खान्याच्या कंपौंडांत १९० बकरी आढळलीं रात्रीं जंगली कुत्रे आले होते त्यांना पाहून भीतीनें इतक्यांनीं प्राण सोडिले असें आढळून आलें.

सद्गृहस्थ— याविषयीं विलायतेंतल्या एका कोर्टांत न्यायाधीश आणि वकील यांचेंमध्यें वाद झाला शिक्षण, धंदा व उत्पन्न यांच्या योगानें नोकरापेक्षां किंवा सामान्य दुकानदारापेक्षां वरची जागा ज्यानें मिळविली असेल तो सद्गृहस्थ, असें वकिलाचें ह्मणणें पडलें. निदान पन्नास पौंड उत्पन्न ज्याचें आहे तो सद्गृहस्थ, असें न्यायाधीशानें सांगितलें. या मुद्यावर शाळामास्तर कायद्याप्रमाणें सद्गृहस्थ ठरत नाहीं, असा कोर्टानें निकाल दिला.

पुष्कळ झोंप घेणें— पुष्कळ झोंप घेण्यानें शरीर धष्टपुष्ट होतें व आयुष्यवृद्धि होते अशी आपल्या वैद्यशास्त्राची समजूत आहे, त्याप्रमाणेंच एका अमेरिकन विद्युच्छास्त्रज्ञाचेंही ह्मणणें आहे. तो ह्मणतो कीं माणूस जर पुष्कळ झोंप घेईल तर तो दोनशें वर्षें जगेल. हबशी लोक झोंपेच्या कामांत कुंभकर्णाचे वंशज शोभतात. ते फार झोंप घेतात ह्मणून सर्वांत अधिक जगतात. हबशी लोकांत दिवसांतून सतरा तास झोंप घेणारे जे आहेत, ते शंभर वर्षांपेक्षां पुष्कळ अधिक जगले आहेत. ज्यांचें जगून तरी काय करावयाचें आहे असें असेल, त्यांनीं मरण्यापेक्षां झोंपच काढीत रहावें, हें बरें नव्हे काय ?

मतदारांस इषारा— म्युनिसिपालिटी ही संस्था लोकांचें आरोग्य, रस्ते, दिवे, पिण्याचें पाणी, प्राथमिक शिक्षण इ० सोयींसाठीं असल्यामुळें या सोयींकडे लक्ष देऊन जे कोणी खरोखर लोकांच्या हितासाठींच झटणारे असतील त्यांनाच मतदारांनीं मतें द्यावीं इतरांच्या भिडभाडेला वश होऊन मत देण्याच्या आपल्या हक्काचा दुरुपयोग करूं नये. म्युनि० च्या करांचें ओझें प्राप्त्यनरूप आणि त्यांचा व्यय लोकांच्या इच्छेनुरूप करणारे असे कर्तव्यदक्ष सभासद निवडावे. या गोष्टीकडे दुर्लक्ष व हेळसांड केल्यानेंच म्यु० ची व्यवस्था बिघडते व त्याचे परिणाम सर्वांस भोगावे लागतात, इकडे मतदारांनीं लक्ष द्यावें.

अमिराचा विचार—आपल्या राज्यांतील लोकांस समृद्ध व सुखी करून तें भरभराटींत आणण्याचा त्याचा विचार आहे, आणि याच उद्देशानें बाहेरचे अफगाण लोकांस आपापल्या ठिकाणीं परत येण्या बद्दल त्यानें सर्वांस मोकळीक दिली आहे.

टुमदार घड्याळ— लेरॉय येथील एका फ्रेंच कंपनीनें एक विलक्षण घड्याळ तयार केलें आहे. त्यामध्यें वार, महिना, वर्ष, ऋतु, ग्रहण, सुर्योदय, सूर्यास्त, भरती, ओहटी वगैरे सर्व तऱ्हेची माहिती मिळून शिवाय १२९ मुख्य शहरांतली वेळ समजते.

विलक्षण घड्याळ-- " आस्ट्रट " नामक एका शोधकानें एक नवीन प्रकारचें घड्याळ काढलें आहे त्यास एकदा किल्ली दिली ह्मणजे २००० वर्षें चालतें असें ह्मणतात.

विलक्षण पोरखेळ-- थोड्या दिवसापूर्वी रशिया मध्यें पुष्कळ मुलें एकत्र होऊन रूसो-जपानी युद्धाचा खेळ खेळत होते. ज्या मुलांनीं जपानी सैन्याचा पक्ष घेतला होता, त्यानीं उलट पक्षावर निकराचा हल्ला करून त्यांना खरोखर मृत्यूचें सरबत पाजलें.

मोटार घरें— ज्या प्रमाणें मोटार गाड्या, बोटी निघाल्या त्या प्रमाणें फ्रान्स व अमेरिका येथें मोटार घरें, ऑफिसें वगैरे लोक वापरूं लागले आहेत.

रोकडा जबाब— ठाण्याच्या श्रीपत तांबट नांवाच्या कारागिरानें केलेल्या पितळेच्या देव्हाऱ्याबद्दल सोन्याचें पदक देण्याचा ठराव मुंबईच्या प्रदर्शन कमिटीकडून सदहू तांबट यांस कळविण्यांत आला; पण त्याबरोबरच असेंही कळविण्यांत आलें कीं, आपणास सोन्याचें पदक पाहिजे असल्यास ७९ रुपये भरावे लागतील. ' मला अशा अब्रू विकत घेण्याची इच्छा नाहीं ' असें तांबटानें उत्तर दिलें.

-- गोंडळचे ठाकूर साहेबांनीं स्वतःच्या युवराजांच्या विवाहाच्या वेळीं आपल्या प्रजेवरील फार दिवसांचा तुंबून राहिलेला महसूल माफ करून व त्रासजनक व जुलमी असलेले कर हे काढून टाकून आपल्या प्रजेस संतुष्ट केल्याबद्दल प्रजा अत्यानंदानें त्यांचें कल्याण इच्छित आहे लग्नासारख्या शुभ प्रसंगीं इतर दांभिकपणाचा दानधर्म करण्यापेक्षां, आपल्या प्रजेवरील संकटें दूर करण्याचे बाबतींत तजवीज ठेवणें फार चांगलें.

बहादुरी— श्रीमंत भाऊसाहेब पटवर्धन, जमखिंडीचें संस्थानिक, यांनीं ७॥ फूट लांबीचा एक मोठा चित्ता उघड्या मैदानांत ३९ यार्डांच्या अंतरावरून मारला. हें वाचून श्रीमंतांच्या धैर्याबद्दल आणि नेम मारण्यांत त्यांनीं दाखविलेल्या प्राविण्याबद्दल सर्वांच्या तोंडून प्रशंसेचे उद्गार निघतील अशी आमची खात्री आहे. पटवर्धनाचें घराणें पूर्वींपासून शौर्याच्या व धैर्याच्या कामाबद्दल प्रख्यात आहे, व त्या घराण्याचा नांवलौकिक श्रीमंत चांगल्या रीतीनें राखतील, असें सध्याच्या त्यांच्या कृतीवरून ह्मणण्यास हरकत नाहीं.

गमतीची चाल— तिबेटांत रस्त्यांत एखादें माणूस भेटलें असतां दोन्ही हात बद्ध आवळून वर करून आपली जीभ बाहेर काढावयाची असा प्रचार आहे. ही तऱ्हा आपल्या नमस्कारा सारखी आहे.

गाणारे मासे—सिलोनजवळील बटीकोला सरोवरांत गाणारे मासे आहेत. या माशांचा आवाज एका अतिशय मंजुळ ततुवाद्या इतका मंजुळ असतो. या तळ्यांत होडींतून बसून गेलें ह्मणजे हा मंजुळ आवाज स्पष्ट रीतीनें ऐकूं येतो. पाण्यांत वरेंह बुडविलें ह्मणजे तर हा आवाज फारच मोठ्यानें ऐकूं येतो.

जाहिरात.

हिंदुस्थानांतील सर्व व्यापाऱ्यास विनंती

पट्टी, रेशमी पागोटी, मंदील, सुती व रेशमी चांद, सतरंजी, पटके, जरदार, दुपटे माल सुती हातविणकरीचा कसोसीनें खरेदी करून पाठवूं. रकम आगाऊ आल्यास अडत दरशेकडा १ रुपया घेऊं. किरकोळ खर्च निराळा.

औषधी लागल्यास रोख निमे आल्यास बाकीचे व्ही. पी. नें पाठवूं. एकवेळ तरी मागवून अनुभव घ्या. सुखकर व फायदेशीर ठरल्यास पुन्हा मागवा असें सांगावयास नको.

पत्ता--- तुकारामसा मदनसा रंगारी बाळापूर पेठ, जिल्हा आकोला. प्रांत वऱ्हाड.

नोटीस.

नोटीस बेशमी मारुती गणेश आसरकार रा. आकोट यांस---

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी वादी असल्यामुळें प्रतिवादीचे स्थावर मालाचे हरसांत बोलतां येत नाहीं ह्मणून प्रतिवादी नामें यादोसा वल्लद हरीसा सोनार याचे घर हरसांत १०२९ रुपयाला घ्यावयास लावले व ते रुपये एकंदर तुमचे सांगण्यावरून मी कोर्टांत भरून दिले असें असून तुह्मी २९६। रुपये मागण्या करितां मजकडेस मुखत्यारास पाठविले या वरून मला नोटीस देणें भाग पडते कीं १०२९ रुपये व त्याचे आज मितीपावेतों सराफी व्याज असें एकंदर रुपये नोटीस पावल्यापावल्यापासून आठ दिवसांचें आंत आणून द्यावे व पावती व सर्टिफिकट घेऊन जावें असें न झाल्यास दाव्यास कारण होईल व अखेर निकाल होई पर्यंत सर्व खर्च तुह्मावर पडेल. ता. २६।२।०५ इ०

सही

अणाजी रामराव जळताडे रा. आकोट

दस्तुर खुद.

REGISTERED N. No. 4

वर्गणी आगाऊच दिली पाहिजे.

किरकोळ अंकास....................२ आणे

नोटिशी बद्दल

१० ओळींचे आंत....१ रु

दर ओळीस............०।०६

दुसरे खेपेस...............०।

All Subscriptions to be paid in advarco

Single copy .... 2 as

Advertments

Below 10 lines ...... 2 Rs

Per line over 10........3 as

Repetitions Per line...2 as

वऱ्हाडसमाचार.

THE BERAR SAMACHAR

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 13 MARCH 1905 NO 11

वर्ष ३९ आकोला सोमवार तारीख १३ माहे मार्च सन १९०५ इ० अंक ११

दांडेकर ब्रदर्स, काळकादेवीरोड—मुंबई

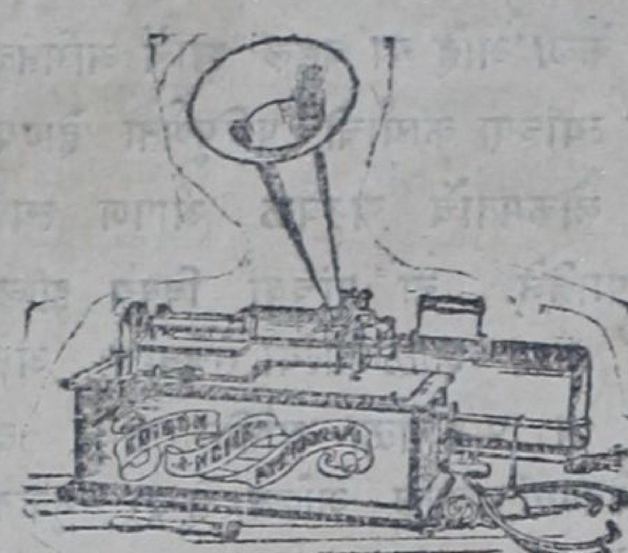

आमचे दुकानीं सर्व प्रकारचे फोनोग्राफ किं. रु. ८ पासून १५०० पर्यंत उत्तम सुरेली (नरमादी उभ्या व आडव्या सुरांच्या) स्वदेशी व विलायती हात व पाय हारमोनियम (वाज्यांच्या पेट्या) किं. रु. ३० पासून ३५० पर्यंत. सिनेमेटोग्राफ (सजीव हालचाल करणारीं चित्रें दाखावणारीं यंत्रें) फोनोग्राफचें सर्व सामान व हारमोनियम पेट्याचे सूर, कांचेचीं बटणें, चांबडें, भाते वगैरे व ब्यूगुल, फ्लूटस (बांसरी) विजेसारखा प्रकाश देणारे ग्यासलेट तेलापासून जळणारे दिवे वगैरे सर्व सामान अति स्वस्त दरानें मिळेल. व हारमोनियम व फोनोग्राफ उत्तम रीतीनें रिपेअर करून दिले जातील. रविवर्मा चित्रांचीं फोटो, झिंकोची रमणीय मोठीं पोस्ट कार्डें शेंकडा रु. ०-३-६

आमचे कारखान्यांत रबरी शिक्के उत्तम प्रकारें तयार करून दिले जातील.

इकडे लक्ष द्या !

सय्यद बद्रुदीन याचें

बुक बाईंडींगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानी खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचें बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद, मद्रास येथील सुन्या प्रमाणें तयार केले जातील.

बुक बाईंडींगचे दर

अर्ध्या कापडाचे बायंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

सबंध कापडाची बायंडिंग आठ आंण्यापासून एक रुपया पर्यंत.

चांमड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डजन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदर्हू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील.

पत्ता—सय्यद बद्रोदीन बुकबाइंडर

आकोला अगरवेस.

धर्मार्थ

विंचवावर औषधी

वृश्चिक दंशावर रामबाण व झटपट गूण देणारे १२ मनुष्यांस पुरेल इतकें औषध धर्मार्थ. ट. ह. अर्धा आण्याचें तिकिट पाठवा.

कुळकर्णी कंपनी.

गिरगांव बॅक रोड

मुंबई.

नोटीस

बेशमी बाहिणाबाई मर्द भाऊजी जाधव राहणार वडनेर भोळजी तालुका मलकापूर

यांसः—

मी खालीं सही करणार या लेखानें कळवितो कीं तुह्मी माझ्या वडील भावजय आहात तुह्मांस एक चंद्री नांवाची लहान मुलगी आहे. तिचें लग्न तुह्मी लौकरच करण्याचा विचार केला आहे असें एकतो. चंद्री ही माझ्या भावाची एकुलती एकच मुलगी आहे. ती चांगल्या कुलशीलवान अशा घराण्यांत पडावी अशी मला इच्छा आहे. तुह्मी बायामाणूत आहांत. तुह्मांस कोणी कांहीं तरी भुलथाप देऊन ती मुलगी भलत्याच्याच गळ्यांत घालण्यास लावील अशी मला फार भीति वाटत आहे. तर तुह्मांस मुद्दाम कळवितो कीं, मुलीची सोयरीक ठरवितांना माझी सल्ला घेतल्या खेरीज तुह्मी होऊन ठरवूं नये. नाहींतर तुमच्या अज्ञानामुळें हलक्या घराण्याशीं संबंध जडण्याचा संभव आहे. तर असली गोष्ट घडूं नये व मागून पश्चात्तापांत पडूं नये ह्मणून हें सूचवीत आहे. आपली मुलगी हलक्या घरण्यांत जाणें ही गोष्ट मला व तुह्मांला दोघांनाहि सारखीच लाजीरवाणी होय. ही गोष्ट ध्यानीं आणून माझ्या किंवा पंचांच्या संमत्ती खेरीज किंवा कोर्टाच्या परवानगी खेरीज मुलीची सोयरीक जमवूं नये कळावें तारीख ९—३—०५ इ०

सही

बाळकृष्ण भिकाजी जाधव राहणार वडनेर भोळजी दस्तुर खुद

नोटीस.

बेशमी कर्णाजी वल्लद बाबूला भटकर राहणार जवळे बुजरूक ता. खामगांव पोष्ट शेगांव यांसः—

खाली सही करणार या लेखानें कळवितों कीं मी तुमचा दत्तक मुलगा आहे सबब सर्व वडिलोपार्जित इस्टेटींत माझा हिस्सा असून तुमच्या मागें सर्व इस्टेटीचा मीच मालक आहे. परंतु तुह्मी कोणाच्या तरी नादास लागून सर्व इस्टेट दुसऱ्याच्या घरांत घालण्याच्या विचारांत आहात. तर तुह्मांस कळविलें जातें कीं तुह्मी कोणासही इस्टेट गहाण, विक्री, अगर बक्षीस देऊं नये किंवा कर्ज काढूं नये. तुमच्या खाण्यापिण्यास मी देण्यास सिद्ध आहे. तुह्मास कर्ज करण्याची जरूर नाहीं. हें न ऐकतां तुह्मी कांहीं कर्ज काढाल अगर इस्टेटीची अफरातफर कराल तर तो व्यवहार बातल समजला जाईल व इस्टेटीस किंवा मला बांधू शकणार नाहीं कळावें तारीख ५।३।०५ इ०

सहीची निशाणी

रंभू वल्लद कर्णाजी भटकर

राहणार जवळे निशाणी

खुद्द

नोटीस आणि जाहिरात.

गयाबाई भ्रतार रामकृष्ण भट जोशी राहणार ह्मातोडी तालुके आकोले.

ईसः—

खाली सही करणार यांजकडून देण्यांत येते कीं तुमचे पश्चात तुमची स्थावर जंगम जिंदगी आणि वतनदारीची गांवें यांस आह्मी जवळचे वारीस ह्मणून ती आह्माकडे येणें आहे हा वारसाचा क्रम रद्द होण्याचे हेतूनें व सदरील मिळकत आह्मांस मिळूं नये ह्मणून तुह्मी बापुभट बिन गंगाराम भट व प्रल्हाद भट बिन सोनभट या उभयतांचे नावें ता. १६।२।०४ रोजीं मौजे घुसर येथील जोसपणाचा हिस्सा $\frac{1}{3}$ व ह्मातोडी येथील हिस्सा निमे या बद्दल लेख करून दिला आहे. या साठीं कळविले जाते कीं सदरहू कृत्य गैर कायद्याचे आहे, करितां ते रद्द आहे असें तुह्मास कळविलें जाऊन सर्व लोकांसही सुचविलें जातें कीं, सदरील बाबतींत सदरील बाईशीं आमचे मालकीस बाध येण्याचा कोणी व्यवहार करूं नये. याची प्रत बापुभट बिन गंगाराम भट राहणार घुसर यांस व प्रल्हाद भट बिन सोनभट राहणार कुरणखेड या उभयतास कळण्यासाठीं पाठविली आहे.

तारीख १०-३-१९०५ इ.

सही

काशीनाथ सखाराम भट जोशी

राहणार ह्मातोडी.

द. खु.

वऱ्हाडसमाचार

मिती फाल्गुन शुद्ध ७ शके १८२६

भावी क्रांति

पुष्कळशा गोष्टी नव्याजुन्या व्हावयाच्या आहेत आणि त्या सर्व येत्या एप्रिल पासून अमलांत येऊं लागतील असा रंग दिसतो; कदाचित् अंमला वारीचा हा समीप काल चार सहा महिने पुढेंही ढकलण्यांत येईल. नव्या फेरफारांचें मुख्य धोरण असें आहे कीं, मध्यप्रांतांतील मुलकी खातें व न्यायखातें यांच्या रचने प्रमाणेंच इकडील दोन्ही शाखा पुष्कळशा वेगवेगळ्या ठेवण्याचा विचार आहे. दिवाणी काम मुनसफ, सबार्डिनेट जज्ज, सिव्हील जज्ज इत्यादि अधिकाऱ्याकडे स्वतंत्रपणें देण्यांत येईल. डिपुटी कमिशनरांचें फौजदारी काम काढून घेऊन तें निराळ्याच सेशन जज्जाकडे राहील. डिपुटी कमिशनर हिवांस सर्व मुलकी कारभार विशेष दक्षतेनें पाहण्यास सांपडेल. वाशीम व इलिचपूर हे जिल्हे कमी करून तालुक्यांची जिल्हेवारी नव्यानें करण्यांत येईल. मुर्तिजापूर, वाशेम व मंगरूळपीर हे तीन तालुके आकोला जिल्ह्यांत सामील होतील पण त्या बरोबर जळगांव व खामगांव हे दोन तालुक बुलढाण्याकडे जाणार आहेत. तेल्हाऱ्याचें कोर्ट बंद होणार असल्या विषयीं पूर्वीच ठरलें आहे.

प्रत्येक तहशिलीच्या गांवीं एक एक दिवाणी कोर्ट होणार आहे. वऱ्हा… स्माल काज कोर्टाची संख्या … ण्यांत येणार आहे. … सिव्हील व सेशन … तेंक या एप्रिल पासूनच … आहे व या कचेरीकडे पश्चिम वऱ्हाडाचें काम देण्यांत येईल.

\+ + +

लोक असें बोलतात कीं, जेथें हल्लीं आकोला हायस्कूल, ट्रेनिंग कालेज व ब्यांक आफिस आहे त्या बराकींत दिवाणी

कोर्टाची स्थापना होणार आहे. ही बातमी खरी असण्याचा संभव विशेष असून त्या बरोबर आकोला हायस्कूल मोडणार असल्या विषयींची बातमी अधीक अर्थाक दृढ होत आहे. येथील हायस्कुला संबंधानें आह्मी थोड्या दिवसा पूर्वी अशाच मतलबाचा उल्लेख केला होता तेव्हां ही गोष्ट पुष्कळांस खरी देखील वाटण्याचा संभव नव्हता. पण ही खरी ठरत आहे. हा प्रश्न अगदींच नवीन आहे असेंही नाहीं. १६।२ वर्षां पूर्वी हा प्रश्न एकदां उपस्थित झालेला होता पण तेव्हां ती गोष्ट त्या वेळच्या स्थानिक सरकारास विहित वाटली नाहीं. जी गोष्ट तेव्हां युक्तशी दिसली नाहीं तीच नव्या मध्यप्रांताच्या स्थानिक सरकारास आज कां योग्य वाटत आहे हें समजत नाहीं. कालस्थितीकडे पाहतां येथील हायस्कुलाचे वर्ग पूर्वीपेक्षां मोठे आहेत. कित्येक वर्गांच्या दोन दोन तीन तीन तुकड्या आहेत. इतक्या विद्यार्थ्यांच्या सोयी सरकार काढून घेत असेल असें युक्तीवादाला जुळत नाहीं पण तीच गोष्ट आतां खरी होऊं पहात आहे ह्मणून विद्यमान कालाच्या विपरीतपणाचें फार दुःख वाटतें. पश्चिम वऱ्हाडाला एका सरकारी हायस्कुलाची जरूरी आहे हा गोष्ट येथील शाळेच्या भरभराटीनेंच शाबीत होत आहे. पण हा विचाराचा कोटीक्रम सरकाराला पसंत पडेल असें वाटत नाहीं. लोकांनें गाऱ्हाणें सरकारापुढें मांडावें हें आमचें काम आहे पण आमच्या विनंतीला मान द्यावा किंवा देऊं नये ही गोष्ट सर्वस्वी सरकारच्या खुषीवरच आहे.

आमच्या प्रांताच्या हायकोर्टाचा प्रश्नहि एकदांचा निकालास लागल्या सारखाच आहे. उमरावतीचें हायकोर्ट बंद होऊन तेथील सर्व काम नागपुरास चालेल. या संबंधानें उमरावतीच्या वकिलांनीं नामदार चीफ कमिशनर याच्या पुढें गोष्ट काढली होती पण त्यास असा जबाब मिळाला कीं, वऱ्हाडचें हायकोर्ट प्रथम हैद्राबादेस होतें तेव्हां ज्या अडचणी होत्या त्या नागपुरास हायकोर्ट गेल्यानें कांहीं वाढतील असा संभव तिलप्राय नाहीं. वऱ्हाडच्या लोकांस नागपूर फारसें लांब नाहीं. कां कीं त्यांच्या पेक्षां जबलपूर वगैरे कडील लोकांची किती गैरसोय होत असेल हें वऱ्हाडच्या लोकांनीं ध्यानांत घ्यावें. सारांश, उमरावतीच्या हायकोर्टाचा ग्रंथ लवकरच संपूर्ण होईल.

प्रांतिक सभा.

प्रांतिक सभा भरविण्याचा संकल्प मध्य प्रदेशांतील कांहीं पुढारी मंडळींच्या मनामध्यें विशेष प्रबळ दिसतो. या कामीं 'देशसेवक' कर्त्यांनीं बरीच कंबर बांधली आहे आणि त्या संबंधानें त्यांनीं आपल्या पत्रांत पुष्कळ गर्दी उडविली आहे. ही सभा येत्या इस्टरच्या सणांत तारीख २१ एप्रिल पासून ४ दिवस नागपुरास भरवावी अशा विषयीं श्रीमंत रा. रा. गंगाधर माधव चिटनवीस यांच्या सहीच्या आमंत्रणपत्रिकाही प्रसिद्ध झाल्या आहेत. प्रांतिक सभेची उभारणी इतक्या उत्कंटेनें हातीं घेण्यांत आली आहे आणि या सर्व तयारीवरून आह्मांस असेंहि वाटूं लागलें आहे कीं ही सभा निश्चयपूर्वक पूर्ण सिद्धीला जाईल आणि तिच्या बुडाशीं चालूं असलेल्या विविध चळवळी मुळें भावी सार्वजनिक कार्यक्रमाला चांगला जोरहि येईल.

नागपुरच्या मंडळीस वाटतें कीं प्रांतिक सभेची कल्पना मध्यप्रांताला अगदीं नवीन आहे. मध्य प्रदेशा संबंधानें ती गोष्ट कांहीं खोटी नाहीं पण आमच्या वऱ्हाडाला ती गोष्ट लागूं नाहीं. प्रथमतः जेव्हां नवीन आकारणीचा सारा बसविण्यांत आला तेव्हां अकोल्यास मुद्दाम प्रांतिक सभा भरविली होती व लोकमत आमच्या तेव्हांच्या स्थानिक सरकारास कळविण्यांत आलें होतें. लोकांच्या सभांस जितका मान मिळत असतो तितका मान आकोल्याच्या जाहिर सभेला सरकाराकडून देण्यांत आला होता. लोकांची मागणी गैरवाजवी आहे असा शेरा देण्याचा प्रयास देखील न करितां सरकारानें आपली नवीन दरठरोती अंमलांत आणिली. हा अनुभव निराशा उत्पन्न करणारा आहे तथापि प्रयत्नाची कांस बळकट धरावी हें आपलें आद्य कर्तव्य होय. फिरून असाच प्रयत्न सभेच्या मध्य प्रदेशाची अग्रणी मंडळी येथ करीत आहेत हा आनंदाचा प्रकार होय. नव्या राजकीय अंमलानें मध्य प्रदेशाशीं आमचा एक जीव झालेला आहे तेव्हां या प्रांतिक सभेला यथाशक्ती साह्य करणें हें आह्मा सर्वांचें काम आहे.

जमिनीच्या विक्री संबंधानें नवीन शर्ती घालण्याचा सरकारी विचार आहे शेतकऱ्यांस आपली शेती विकतां येऊं नये असें नियमन लवकरच अंमलांत येईल असा रंग दिसतो. ही गोष्ट आमच्या प्रांतासंबंधानें फार महत्वाची आहे आणि या बाबदींत चोहो बाजूंनीं चांगला खल करून सरकाराला लोकमत विदित करावें असें आह्मांस फार अगत्याचें वाटतें. तसेंच मध्यप्रांतांतील मालगुजारीच्या गांवांपासून सरकारी सारा कांहीं एका नियमित प्रमाणा पेक्षां अधीक घेऊं नये व रयतवारीच्या गांवाला ३० वर्षांपेक्षां अधीक मुदतीची आकारणी लागूं करावी अशा विषयींचा प्रश्नदेखील फार महत्वाचा आहे. तिसरा एक मोठा प्रश्न उत्पन्नावरील करा संबंधाचा आहे. वऱ्हाडाला हा कर लागूं करण्याची गरजच दिसत नाहीं; व मध्य प्रांतांत सालोसाल इनकमट्याक्सच्या यादी नव्याजुन्या होत असतात पण या करासंबंधानें सरकारी फेर तपासणी तीन वर्षांपेक्षां कमी कालांतरांत होऊं नये अशी मुद्दाम सरकाराला प्रार्थना केली पाहिजे. प्रांतिक सभे पुढें चवथा एक विषय अगत्य आणण्या सारखा आहे. मुनसिपल करांची उच्चतम मर्यादा निश्चित करून घेतली पाहिजे असें आतांशा वाटूं लागलें आहे. मुनसिपल करांची आलिकडे वारंवार उजळणी होत असते व मुनसिपल अधिकार ह्मणजे एक प्रकारचें जूं बसलें आहे इतकेंच नाहीं तर सरकाराला नवीन कर बसविण्याची एक यांत्रिक संस्थाच सांपडली आहे. मुनसिपालिटीचा अनुभव असा येत चालला आहे कीं, एखाद्या गांवाला मुनसिपालिटी देण्यांत येत असेल तर ती आह्माला नको असें त्या गांवचें लोक स्पष्टपणें बोलतात. मुनसिपालिटी ही संस्था लोकप्रिय रहात नाहीं यांची कारणें दूर करण्या विषयींचा विचार प्रांतिक सभेनें अवश्य करण्या सारखा आहे. जी गोष्ट मुनसिपालिटी संबंधानें वर सांगितली तीच डिस्ट्रिक्ट बोर्डा विषयीं ऐकण्यांत येते. हल्लींचे मध्यप्रांताचे जुडिशिअल कमिशनर रा. रा. इस्मे साहेब यांनीं मुलकी व दिवाणी हे दोन्ही आमले पृथक् करण्याचा प्रारंभ केला आहे या बद्दल त्यांचें अभिनंदन करून त्यांच्या कार्याची परिपूर्णता होण्यासाठीं लोकमताचें पाठबळ आपण त्यांस दिलें पाहिजे. हा पांचवा विषय झाला. सहावा प्रश्न शाळाखात्या संबंधाचा आहे. शाळा व पाठशाळा यांतील फीचे दर जबर ठेवण्यांत आले आहेत. हे दर नुकतेच वाढविले असून त्यांचा परिणाम शिक्षणाच्या प्रसाराला अपायकारक आहे. प्रांतिक सभेच्या प्रतिकूल अभिप्रायामुळें या गोष्टीचा प्रतिकार होईल तर त्या द्वारानेंहि प्रयत्न करून पाहिला पाहिजे. त्या शिवाय अकोला हायस्कूल बंद करण्या विषयीं लोकवार्ता वारंवार ऐकण्यात येते, तर पश्चिम वऱ्हाडाच्या विस्ताराच्या मानानें आणि या संस्थेच्या भरभराटीच्या मानानें ती कायम ठेवणें फार अगत्याचें आहे असें सरकारच्या नजरेस आणून देण्याचा प्रयत्न यथाकाळ झाला नाहीं असा दोष निदान आपणावर येऊं नये ह्मणून आपण प्रांतिक सभेच्या द्वारानें सरकारास प्रार्थना केलीच पाहिजे. मध्य प्रदेश मूळचा मोठा आहे आणि त्याचा विस्तार वऱ्हाड प्रांतामुळें बहुगुणित झालेला आहे. या प्रांताच्या चीफकमिशनरीचा दर्जा मोडून लेफ्टेनंट गव्हरनरीचा अधिकार या प्रांताला मिळण्या सारखा आहे; आणि तो जर देण्यांत येईल तर त्याच्या अनुषंगानें या प्रांताला निराळें कायदे कौंसिल मिळालें पाहिजे. या कायदेकौंसिलाच्या लाभावर दृष्टी देऊन हा प्रश्न जरा नेटानें पुढें करावयाचा आहे.

वेळांत फरक

पण प्रांतिक सभेची वेळा पुढें ढकलण्यांत येईल तर बरें होईल. ही सभा ज्या वेळीं भरविण्याची आहे त्याच इस्टरच्या सणांत वऱ्हाडचा हायस्कूल माजी विद्यार्थी समाज भरणार आहे. 'प्रमोदसिंधु' कर्त्यांच्या सुचने प्रमाणें हे दोन्ही समाज एकच वेळीं भरविण्या पासून फायदा न होतां प्रांतिक सभेच्या पहिल्याच बैठकीला वऱ्हाडांतील मुख्य मुख्य लोकांची गैर हजिरी लागेल आणि ती गोष्ट उभयतांसही इष्ट नाहीं. प्रांतिक सभेचा मुहूर्त लांबणीवर टाकतां येत नाहीं असा आमच्या नागपूर मित्रांचा आग्रह नसेल तर आह्मांस वाटतें कीं, प्रांतिक सभेची बैठक नागपुरांस न करवितां आकोल्यासच माजी विद्यार्थी समाजाच्या वेळींच भरवावी ह्मणजे दोन्ही संस्थांचे कारभार चांगले चालतील व एकीचा आश्रय दुसऱ्याला पुष्टीदायक व लाभकारक होईल.

सण

सणाचे दिवस अलिकडे संक्षेपांत येत चालले आहेत. हिंदु व मुसलमान या दोन जातींच्या लोकांच्या सणांस पुष्कळदां फांटा मिळतो. नेटिवांचे सण कमी करून इंग्रजी सण वाढविण्यांत आले आहेत. या रितीनें आमच्या मधील महालक्ष्मी, शिमगा, दिवाळी इत्यादि मोठमोठ्या महोत्सवाच्या दिवशीं सरकार पुरेशा सुट्या देत नाहीं. नाताळची सुटी व इस्टरची सुटी या सार्वत्रिक करून त्या वाढविण्यांत आल्या; त्यांच्या संबंधानें आमचा नकार नाहीं पण या सुट्या वाढविल्या ह्मणून हिंदू व मुसलमान यांच्या सणां निमित्त मिळावयाच्या सुट्या कमी करण्याचा प्रघात पडला आहे ही गोष्ट अत्यंत दूषणास्पद होय. शिमगा व दिपवाळी या दोन्हीं सणांचा एक एक दिवस सुटी कमी करण्यांत आली आहे हें बरोबर झालें नाहीं.

हे सण मोठे असतात पण त्या संबंधानें इतकी कडक नजर सरकारांनीं ठेविली आहे आणि त्याबद्दल आह्मांस फार वाईट वाटतें. आमच्या देशी महोत्सवांस इंग्रजी महोत्सवांनीं ग्रासून टाकलें आहे असें ह्मटलें तरी चालेल. राज्यकर्त्यांचे विचार सर्वत्र विजयी होतात. आमच्या एकादशी, पौर्णिमा, दर्शी आमावास्या इत्यादि दिवशीं आह्मांसही सुट्टी कधींच मिळावयाची नाहीं. हे दिवस आमचे घरगच्च कामाचे असतात. त्या दिवसांच्या ऐवजीं आतां रविवारची साप्ताहिक सुटी पक्की झाली आहे याचा अर्थ असा होतो कीं, जेव्हां सुटी पाहिजे तेव्हां मिळत नाहीं आणि जेव्हां ती नको असते तेव्हां ती घ्यावी लागते. रविवार हा राज्यकर्त्यांच्या धर्म शास्त्राचा महोत्सवाचा दिवस होय. या रविवाराचें साम्राज्य आतां सर्वत्र आहे. सहवासानें रविवार ह्मणजे आमचाही सुटीचा दिवस बनला आहे. रविवारची गोष्ट आतां अपवादत नाहीं. रुढीनें तो सार्वत्रिक सुटीचा झाला आहे. पण हिंदु व मुसलमान यांच्या सणा विषयीं फार अनास्था दिसते ती असूं नये ह्मणून आह्मी मुद्दाम ही सणाच्या सुट्टीची गोष्ट सरकाराच्या नजरेस आणीत आहों.

सलाम

(फोटोवरून ओळख)

'इंदु प्रकाश' कर्त्यांनीं एक नामी युक्ती सूचविली आहे आणि तिचें अनुकरण सर्वत्र व्हावें अशी आमची इच्छा आहे. ज्या अधिकाऱ्याला वाटत असेल कीं मला लोकांनीं सलाम केलाच पाहिजे त्यांनीं आपली तसबीर प्रत्येक शालागृहांतुन, कचेऱ्यांतून, लष्करच्या ठाण्यांतून, व धर्मार्थ दवाखान्यांतुन टांगून ठेवावी ह्मणजे लोक ती पाहून ठेवितील आणि त्या तसबिरीला जुळणारा मूळ चेहरा दृष्टीस पडला ह्मणजे ते लागलीच त्या माणसाला सलाम करितील. ही तसबिरीची युक्ती त्यांनीं राजश्री क्यांडी साहेब इनस्पेक्टर यांस सांगितली आहे आणि तिचा हेतु असा कीं, साहेब बहादुरांस विद्यार्थ्यांनीं सलाम करण्यास कधींही चुकूं नये. ही खबरदारी घेतल्या नंतर जर विद्यार्थी चुकतील तर मात्र ती चूक अक्षम्य होय. या सूचनेचा अंगीकार विस्तारानें व्हावा असें आह्मी

ह्मणतो. प्रत्येक जिल्ह्यांतील सलामाच्या मंडळींचा यादी दर सहा महिन्यांनीं सरकारी गाझिटांत त्यांच्या फोटोसह प्रसिद्ध केली जावी आणि त्यांच्या फोटोच्या प्रती प्रत्येक चावडीवर टांगलेल्या असाव्या. या रितीनें सलामा संबंधानें कधींच चूक होणार नाहीं. ही गोष्ट कांहीं नवी नाहीं. आमचे जुन्या दरबाराचे भालदार चोपदार ' दौलत जादा निगा रखो " वगैरे ललकारी देत असत त्यांचा अर्थ असा कीं थोर सन्मान्य राजपुरुषांचा योग्य आदरसत्कार होत जावा. ही गोष्ट मोठ्या श्रीमंताच्या घराण्या संबंधानें चालं असे पण अलिकडे विजारीचें प्रेतें व गवताची टोपी यांस इतका मान चढला आहे कीं जो साहेब उठतो तो ह्मणतो कीं, मला सलाम करा. या सलामाच्या अतिरेकामुळें पुष्कळदां अनेक फार्स दृष्टीस पडतात. सलामाचा जुलूम असा होऊं नये अशी आमची मनापासून इच्छा आहे आणि जर कोणा गुळ्होसी माणसाला सलामाची आवडच असेल तर त्यानें आपला हात अगोदर उचलण्यास शिकावें. लोकांस आपण सलाम केला ह्मणजे लोक तो सलाम उलट करीत असतात. हा नियम सामान्य शिष्टाचाराचा आहे. हा जो मनुष्य पाळील त्याचा सर्व दुनियेंत सलामासंबंधानें कधींच अपमान होणार नाहीं. आपली सद्रीति स्वतांस अलंकृत करितेच आणि दुसऱ्याही सद्रीती शिकविते हें कोणी विसरूं नये.

काव्यशास्त्रविनोदेन कालो गच्छति धीमताम् ।

व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा ॥

उपजीविकेचा उद्योग झाल्या नंतर जो कांहीं थोडा बहुत वेळ प्रत्येक मनुष्यास फावतो तो त्यानें काव्यशास्त्रादि ग्रंथावलोकनांत किंवा अशाच कांहीं तरी सत्कृत्यांत घालवावा असें थोर लोकांनीं ग्रंथांतरीं मुद्दाम लिहून ठेविलेलें आहे. निदान ही फुरसतीची वेळ व्यसनामध्यें, निद्रेमध्यें किंवा कलहामध्यें घालवूं नये असें निरर्थार्थी त्यांचें वचन आहे. आणि हेंच लोकांच्या डोळ्यापुढें स्पष्टपणें मांडावयाचें आहे. अलीकडे पुष्कळ लोकांस ग्रंथवाचनाची आवडहि नसते, मग काव्यशास्त्राच्या विनोदाच्या गोष्टी दूरच राहिल्या ! पूर्वीच्या काळीं ग्रंथ दुर्मिळ असत तरी लोकांचें अवलोकन मोठें असे, त्यांस काव्यरसास्वाद घेण्याची मनापासून हौस वाटे व या साठीं ते मुद्दाम फुरसत करीत असत. पण अलीकडे दांभिक वाचनाची हौस मात्र फार दिसते. लायब्ररीसारख्या संस्था गांवोगांव व खेडोपाडीं झालेल्या आहेत परंतु मार्मिक ग्रंथवाचन क्वचितच असेल ! लायब्ररी ह्मणजे वाचनालय असें ह्मणण्यापेक्षां राजरोसपणें करमणूकी निमित्त गप्पासप्पा करण्याचें सार्वजनिक स्थान हें ह्मणणें जास्त शोभेल. वर्तमान पत्रांतील उडत उडत चार दोन गोष्टी इकडच्या तिकडच्या झोडल्या ह्मणजे त्या दिवसाच्या वाचनाची संपूर्णता झाली असा लोकांचा समज झाला आहे. लायब्ररींत जाऊन हातांत वर्तमानपत्र घेऊन वर खालीं केलें ह्मणजे बहुश्रुतपणा आपले अंगीं आला असें पुष्कळांस वाटूं लागलें आहे. लायब्ररींत जाणारे सर्वच लोक असें करितात असें नाहीं. पण हा वाचनाचा मिथ्या आवेश व डौल कोणाच्याहि सहज दृष्टीस पडेल. विद्या शिकण्याची अंगभूत इच्छा लोकांमध्यें दिसत नाहीं. चार चौघे जमून एकमेकांची टवाळी करण्याकडे व दुसऱ्यांचें उणें दुणें काढून कलह जोडण्याकडे लोकांची मनःप्रवृत्ती फार लौकर धांव घेते. हें नच साधलें तर आळसानें झोंप ताणावी किंवा ऐष आरामांत आपली चैन करावी असा लोकांचा अव्याहत उद्योग सुरूं आहे. लोकांबरोबर, कळी माजविण्याऱ्यापेक्षां आपल्याच व्यसनांत दंग होऊन निद्रासुखांत जे लोक आपला काळ घालवितात ते बरे ! परंतु अशा मालिकेंतील सर्वचजण आपले सोन्यासारखे आयुष्याचे दिवस व्यर्थ घालवितात. मनुष्यानें आपलें आयुष्य असें वेचावें हें अनुचित होय. विद्यानंदाची थोरवी फार अवर्णनीय आहे. ह्या आनंदा सारखा दुसरा सत्कालक्षेपच नाहीं. कलहप्रिय, व्यसनांध, किंवा निद्रावश होणें ह्मणजे मनुष्यजन्माचें मातेरें करणें होय. हीं मूर्खांचीं लक्षणें आपल्या अंगास न शिवतील इतक्या दूर राहण्याचा सर्वांनीं प्रयत्न करावा. लहानपणापासून विद्येकडेच लक्ष्य असलें पाहिजे. किंबहुना विद्येवरील लक्ष्य कधींच उडतां कामा नये. चारचौघंत ज्या गप्पागोष्टी निघतात त्या विद्याविनोदपर अशा असाव्यात. वडील माणसांचा वर्तनक्रम पाहून त्यांचीं लहान मुलेंहि तोच कित्ता गिरवतात. अर्थात हें विद्याव्यासंगाचेंच व्यसन आपल्या मुलाबाळास लागेल असें सर्वांनीं वागावें. मनुष्यानें आपला काळ कसा घालवावा व तो कसा घालवूं नये ही गोष्ट ठळकपणें प्रथमारंभींच्या अवतरणांत चांगली सांगितली आहे. हा उपदेश सहृदय वाचक आपल्या नित्याच्या अनुभवाशीं चांगला पडताळून पहातील व जरूर ती सुधारणा करितील अशी आह्मांस मोठी उमेद आहे.

प्रसिद्ध मि० कामा यांनीं उमरावती येथें जें व्याख्यान दिलें त्याचा उल्लेख आह्मीं गतांकीं केलेलाच आहे. रा. कामा यांनीं गेल्या मंगळवारीं आपल्या व्याख्यानाचा लाभ अकोलेकरांस दिला याजबद्दल सर्वजण त्यांचे फार आभारी आहेत. रा. कामा हे फार वृद्ध आहेत तरी त्यांची वाणी फार स्पष्ट व गोड आहे. इतकें वय झालें आहे तरी व्याख्यान देण्याची त्यांची हौस व उत्साह हीं फारच प्रशंसनीय होत.

व्याख्यात्यांनीं पारशी धर्मांतील कांहीं गोष्टींची माहिती सांगितली त्यांतील एक दोन गोष्टी विशेष लक्ष्यांत ठेवण्यासारख्या आहेत. पारशी लोक हे सूर्योपासक व अग्निपूजक आहेत असें त्यांनीं सांगितलें. व कित्येक गृहस्थ धर्मांतील ही अनुज्ञा वेदवाक्याप्रमाणें अक्षरशः पाळण्याचा कसा वेडेपणा करितात याची एक गमतीची गोष्ट सांगितली ती:— एकदां एका दारूस आग लागून ती फार भडकली हें पाहून एक पारशी गृहस्थ चंदनाचें खोड घेऊन त्यांत टाकण्यासाठीं तेथें आले अग्नीची पूजा केलीच पाहिजे व तो कधींहि विझवितां कामा नये ही धर्माची आज्ञा आहे, अर्थात आगीवर पाणी टाकण्यांत महत्पाप आहे असें तो सांगूं लागला. पण इतका धर्म भोळा वेडा मनुष्य क्वचितच सांपडेल ? धर्मांत सांगितलेल्या गोष्टींचा सारासार विचार करून वागावयाचें असतें हें तत्व पुष्कळ लोक विसरतात व कांहीं तरी क्लिष्ट वितंडवाद करितात. असो. आपलें अंतःकरण हेंहि एक अग्नीचें देवालय आहे व या अग्नीवर आपल्या सुकृतीरूपीं चंदनाचीं खोडें घालून हा अग्नि सदैव प्रदीप्त ठेवावा असा त्यांनीं सर्वांस उपदेश केला.

रुसो–जपानी युद्धाकडे आतां लोकांचें फारसें लक्ष्य राहिलें नाहीं, परंतु रशियाच्या राज्यांत जी धामधूम चालूं आहे तिकडे मात्र त्यांचें लक्ष्य विशेष वेंधलें आहे. रशियांत जी बेबंदशाही माजली आहे ती अद्याप वाढत्या प्रमाणावरच आहे. मजुरदारांनीं लोकांच्या चिथावणीनें संप केले आहेत, व त्यामुळें नित्याचे व्यवहारहि बंद पडल्या सारखे आहेत. लहानापासून थोरापर्यंत सर्वांचेच लहानमोठ्या प्रमाणावर कट चालूंच आहेत. राज्यप्रकर्णीं आपला हात असावा व आमच्या संमत्ती वांचून राज्य कारभार चालूं नये अशी दाद सर्व लोक झार साहेबांजवळ मागत आहेत. झारांनीं सर्वत्र कडक लष्करी अंमल सुरूं केला आहे आणि लोकांनीं आपले संप मोडून आपल्या उद्योग धंद्यास लागावें अशासाठीं कांहीं धाकधमकी दाखवून आणि कांहीं सवलती देण्याचें आश्वासन देऊन हा बंडाळी मोडण्याचा प्रयत्न चालूं आहे. परंतु या प्रयत्नास अद्याप चांगलेंसें यश आलेलें नाहीं मोठमोठ्या लोकांचे खून होत असून सैन्यांतील लोकांमध्येंही फितुरी चालू आहे. लोकनियंत्रित अशी राजसत्ता असावी व लोकांवरील जुलूम कमी व्हावा अशी एकच आरोळी चोहोंकडे उठली आहे. राजे साहेबांचे जाहीरनाम्यावरहि लोकांचा विश्वास पटत नाहींसा झाला आहे. आणि हीच अंदाधुंदी आणखी कांहीं दिवस चालेल व वेळेवर यास आळा घातला जाणार नाहीं तर राजक्रान्ती कांहीं दूर नाहीं.

रशियाचा पाय अशा रीतीनें घरांत अडकून पडल्यामुळें जपान बरोबर आरंभलेल्या लढाईकडे त्यास लक्ष्य पुरवितां येत नाहींसें झालें आहे. मँच्युरियामध्यें चकमकी झडत आहेत आणि रशियाच्या शिपायांसच पळ काढावा लागत आहे. रशियाचा सर्वतोपरी असा नाइलाज झाला असल्यामुळें एकदांचा कसातरी जपान बरोबर तह करून राज्यांत माजलेल्या क्रान्तीचा बीमोड करण्याच्या उद्योगास लागेल असा तर्क आहे.

वऱ्हाडवृत्त

नवीन व्यवस्थे प्रमाणें येथील सर्व कोर्टांच्या स्थलादिकांची योजना कसकशी करावी हें ठरविण्यासाठीं गेल्या शुक्रवारी सायंकाळीं रा. रा. स्टानिअन जुडिशिअल कामिशनर हे येथें आले असून त्यांचा मुक्काम दोन दिवस येथेंच होता.

२०० रुपये बक्षीस— येथील तुरुंगांतून जो बाळापुरचा खुनी कैदी नामें ताजखा वल्द सरदारखा पळून गेला आहे त्यास जो पकडून देईल त्याला २०० रुपये बक्षीस देण्यांत येईल.

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी	१००८=
सोने २४।=	चांदी ७५
जवारी ५०–५२	जवस ९०
गहू काठे ८२॥	बनशी ९५
सरकी	५६४
तूप	१०॥ रु. मण
तेल	७८३ रु. मण
रुई	५४॥
कपाशी	३९

नोटीस

बेशमी रा. रा. ' जगन्नाथ जितमल ' दुकान आकोला याचे वहिवाटदार मुनीम राजश्री रामकुवर पोदार मारवाडी राहणार आकोला. यांस:—

खाली सही करणार याजकडून कळविण्यांत येते की तुमच्या व आमच्या निमेनिम हिश्याच्या शराकतींत संवत १९६०।६१ मारू सालीं रुई व कापूस खरिदी करण्यांत आला आणि अशा रितीनें खरिदी केलेला सर्व माल भाद्रपद शुद्ध १५ पर्यंत मुंबईस अडत्यांच्या मार्फतीनें विकून टाकण्यांत आला. त्या शिवाय शराकतींत रेल-डालरवाईच्या रितीनें २३० रुपये खंडीच्या भावानें १०० गांठीचा भडोच जीनिच्या रुईचा सवदा करण्यांत आला होता. त्या सवद्याचा माथापोता करण्याचा करार ता. ३० मार्च १९०५ रोजींचा आहे. त्याच प्रमाणें २५ टन गहूं शराकतींत ४ रुपये १२ आणे ६ पै दर हंड्रेवेट या भावानें घेण्याचा सवदा केला व त्याचा करार मे तारीख २५ पासून ३० पर्यंत माल मोजून घेण्याचा आहे, शेवटील दोन्ही सवद्यांचा माथापोता बरोबर करण्यासाठीं तुह्मास तोंडी ह्मटलें असतां तुह्मी अझून कोणतीच गोष्ट पुरी केली नाहीं ह्मणून या जाहिर नोटिसीनें कळविण्यांत येतें कीं ही नोटीस पोचल्या तारखेपासून चार दिवसांच्या आंत मुंबईला तार पाठवून गठडीचा व गव्हाच्या सवद्यांचा अदलाबदला करून टाकावा आणि पूर्वीपासूनच्या शराकतीच्या सर्व व्यापाराचा हिशोब तुमच्या वह्यांत नमूद असल्या प्रमाणें करून नफा नुकसानी काय ती नक्की कळवावी ह्मणजे नुकसान असल्यास रुपये पाठविण्याला व नफा झाल्यास तुह्माकडून रुपये वसूल करण्याला ठीक पडेल. असें तुह्मी वरील योग्य मुदतींत न कराल तर गठडीच्या व गव्हाच्या सवद्याबद्दल जी अधीक नुकसानी होईल ती तुह्मावर पडेल आणि एकंदर माझ्या हिश्याला जी नफ्याची रक्कम येणारी आहे ती माझ्या पदरांत पडेपर्यंत तुह्मांस दरमहा दर शेंकडा १ रुपया प्रमाणें व्याज द्यावें लागेल कळावे तारीख १२ मार्च १९०५ इसवी.

सही (मारवाडींत)

बेगराज प्रसादीराम पाटोदे साहू

राहणार आकोला दस्तुर खुद.

विलक्षणच

—पॅरिस येथील एका पत्रानें असें प्रसिद्ध केलें आहे कीं, एका मनुष्यानें दारूमध्यें आपले बापाचें मृत शरीर १९ वर्षेपर्यंत नर्सेच्या तसेंच जपून ठेविलें आहे. सध्यां त्याचे केंसांस अंकुर फुटले आहेत.

चातुर्याची गोष्ट— एक प्रशियन शिपाई मध्ये मोटी घड्याळाची सांखळी आपल्या कोटास अडकवून आपल्याजवळ घड्याळ असल्याचें लोकांस भासवी; परंतु दुर्दैवानें त्याचेजवळ घड्याळ नसल्या कारणानें तो त्या सांखळीच्या शेवटीं, घड्याळाऐवजी, एक बंदुकीची गोळी अडकावून ती खिशांत टेवीत असे. ही गोष्ट त्याच्या सोबत्यांस ठाऊक होती; व त्याच्या ह्या पोकळ भपक्या बद्दल ते नेहमी त्याची थट्टा करीत. प्रशियाचा राजा दुसरा फ्रेडरिक याच्या कानावर हळू हळू ही गोष्ट गेली. पुढे एकदा सैन्याच्या तपासणीच्या वेळीं राजा या शिपायासमोर जेव्हां आला तेव्हां त्यास फजीत करण्याच्या उद्देशानें तो हंसत हंसत ह्मणाला, —"कायरे तुझें घड्याळ आतां काय वेळ दाखवितें सांग पाहूं" "सरकार, आपणासाठीं दिवसास कोणत्याही वेळीं मी आपला जीव देण्यास तयार असलें पाहिजे, असें हें घड्याळ दाखवितें—" असा त्या शिपायानें चटकन् जबाब दिला.

आपल्या ठिकाणीं दृढभक्ति असलेल्या शिपायाचा आपल्या प्रश्नानें घोटाळा उडून हंशा पिकविण्याचा राजाचा जो बेत होता ते पार बदलून जाऊन, शिपायाच्या या समया सूचक उत्तरानें तो फारच खूष होऊन गेला. आणि त्यानें त्या शिपायास त्याच्या अत्यंत आवडीची वस्तु सुंदर घड्याळ—बक्षिस दिलें.

अभिष्ट चिंतन कोणी केलें पाहिजे— सर्व नेटिव लोकांनीं ब्रिटिश साम्राज्याचे अभीष्टचिंतन करीत रहावें असें लार्ड कर्झन ह्मणतात परंतु आमचें ह्मणणें असें कीं, आह्मी ब्रिटिश साम्राज्याचें अभीष्टचिंतन करून काय होणार आहे ? रशिया, जर्मनी, वगैरे युरोपियन राष्ट्रांनींच मुख्यतः ब्रिटिश साम्राज्याचें अभीष्टचिंतन केलें पाहिजे. तें शक्य आहे काय ?

नवीनच बंड दिसतें— वऱ्हाडांतील विद्यार्थ्यांनीं अँग्लोव्हार्नॅक्युलर शाळांकरितां पुढील नियम केला आहेः—प्रत्येक विद्यार्थ्यानें वार्षिक परीक्षेच्या वेळेस पांढऱ्या कापडाचा शिकारी कोट व टोपी घातली पाहिजे. हा नियम न पाळणारास परीक्षेस घेतलें जाणार नाहीं. पुणे येथील सायन्स कॉलेज व कपुरथळा येथील रणधीर कॉलेज, ह्या कॉलेजांच्या विद्वान प्रिन्सिपालांनीं विद्यार्थ्यांच्या दाढ्यामिशयांच्या बा. बतींत जे नियम नुकतेच प्रसिद्ध केले होते, ते लक्षांत घेतां वरील नियमांत विशेष कांहीं आहेसें दिसत नाहीं. परकीय अमलाखालीं असले नियम व्हावयाचेच.

गुलाबी नाच— न्यूयार्क येथील प्रसिद्ध कोट्याधीश मि. जेम्स हाइड यांनीं आपल्या वाड्यांत तीन लक्ष रुपये खर्चून नुकतीच एक गुलाबी नाचाची पार्टी केली. या प्रचंड नाचाची खबर आगाऊ एक आठवडा वर्तमानपत्रांतून प्रसिद्ध झाली होती. त्यामुळें सर्व लोक तो पाहण्याकरितां अगदीं उत्सुक होऊन गेले होते. एवढी मोटी रक्कम एका रात्रींत खर्च करून नाचाची बैठक आजपर्यंत कोणी केली नव्हती असें तेथील वृद्ध मंडळी ह्मणत आहेत. या नाचास एकंदर वीस हजारांवर पौंड ह्मणजे तीस लक्ष रुपयांपेक्षां अधिक रक्कम खर्च झाली. नाचाचा दिवाणखाना इतक्या उत्तम रीतीनें शृंगारिला होता कीं, तो पाहून इंद्रभुवनाची आठवण होत होती. जिकडे तिकडे गुलाबाची फुलें व झाडें लावण्यांत आलीं होतीं. तसेंच दिवाणखान्यांत प्रत्येक वस्तु गुलाबी रंगाची ठेविली होती. दिव्यांचा प्रकाश गुलाबी, पंखे गुलाबी, जमिनीवरील बिछाईत गुलाबी, पडदे गुलाबी, खुर्च्या गुलाबी, दिवाणखाण्याचें छत गुलाबी, सारांश जिकडे पहावें तिकडे गुलाबी रंगाशिवाय दुसरें कांहीं दिसत नव्हतें. उपहाराचे पदार्थ देखील गुलाबी रंगाचे बनविले होते. सुमारें पांचशें मोठमोठी मंडळी या समारंभास आली होती. त्यांच्या अंगावरील जवाहीर पाहिलें ह्मणजे दृष्टी थक्क होऊन जात असे.

कागदी दांत— आजपर्यंत शंखांचे दांत करीत, आतां कागदांच्या रांध्याचे करूं लागले आहेत. ही युक्ती जर्मनींत निघाली. कित्येक दंतवैद्यांनीं त्यांचा उपयोग केला असून त्याबद्दल त्यांचें फारच उत्तम मत आहे! ते फार स्वस्त असतात, फुटत नाहींत, उष्णतेनें किंवा थंडीनें त्यांच्यावर कांहीं परिणाम होत नाहीं. त्याचप्रमाणें तोंडातल्या ओलाव्यानेंही त्यावर कांहीं परिणाम होत नाहीं. एकंदरीत, चिनी मातीचे, हाडांचे किंवा दुसऱ्या रांध्याचे दांत आजपर्यंत करीत ओल त्याच्यापेक्षां हे दांत फार सुरेख असें डाक्टराचें मत आहे.

पुनर्विवाह— पुणें येथील सुधारक पत्राचे माजी संपादक रा. सिताराम गणेश देवधर बी. ए. यांचा रा. दत्तात्रय वामन लोहगांवकर यांची गतभर्तृका मेव्हुणी श्रीमती प्रयागबाई यांजबरोबर नुकतांच पुनर्विवाह झाला.

कयदा एक न्याय दोन— एका युरोपियन नवऱ्यानें आपल्या बायकोच्या डोक्यावर अधणाचें पाणी ओतलें याबद्दल त्यास कोर्ट उठेपर्यंत त्या दिवशीं कोर्टांत अटकेंत राहण्याची सजा व एक वर्षपर्यंत चांगली वर्तणुक राहील असा जामीन अशी शिक्षा देण्यांत आली. परंतु एका हिंदु नवऱ्यानें आपल्या बायकोस मार दिला त्याबद्दल, त्य गृहस्थाचा खुद्द सासरा माफी करण्याविषयीं पदर पसरीत असतांनाही, त्या हिंदु नवऱ्यास सहा महिन्यांची सक्त मजुरीची शिक्षा माजिस्ट्रेटनीं दिली, व याच माजिस्ट्रेटांनीं शिफारस केल्यावरून हायकोर्टानें त्या मनुष्याची सजा दोन वर्षांची केली व शिवाय कोर्टापुढें नसलेल्या अशा गुन्ह्याबद्दल आणखी एक वर्षाची मिळून त्या हिंदु नवऱ्यास तीन वर्षांची शिक्षा देण्यांत आली. हे दोन्हीं खटले बंगाल प्रांतांत होऊन एका प्रकारच्याच अपराधांचा असा भिन्न निकाल देण्यांत आला.

नेटिवास मज्जाव

बायव्य प्रदेशांत तेथें स्थाईक झालेल्या बंगाल्यांसही सरकारी नोकरी देऊं नये, असें तिकडील सरकारानें ठरविलें आहे. बंगाल्यावर सरकाराचा इतका रोष कां हें समजत नाहीं गोऱ्या लोकांस सर्व हिंदुस्थानांत नोकरी करण्यास पूर्ण मोकळीक आहे. परंतु बंगाल्यांस मात्र देशातल्या देशांत मज्जाव ! !

कडू कारलें गोड करण्याची युक्ती पडवळाचें वेल पहिल्यानें लावून त्यांस पडवळे आली ह्मणजे तीं कोंवळी आहेत तोंच त्यांत कारल्याच्या बिया खोंचून ठेवाव्या नंतर तीं पडवळें पिकून जाई पर्यंत तशींच वेलीवर ठेवून पुढें काढून ठेवावीं. मग मृग लागण्याच्या सुमारास त्या पडवळांतील बिया काढून त्याची लागवड करावी. तीं कारलीं मग कांहींशीं गोड होतील, व लांबटही होतील. दुसऱ्या वर्षीं पूर्वीं पेक्षां अधिक गोड व अधिक लांबट होतील याप्रमाणें दोन तीन वर्षें प्रयत्न केल्यास कारलीं निखालस गोड होऊन पांढरी व पुष्कळ लांब होतील. युक्ती चांगली व सोपी आहे, प्रयत्न मात्र करून पाहिला पाहिजे.

जेवणाच्या टेबलावरील रेलवे— दुसऱ्या बाजीरावचे वेळीं ब्राह्मणभोजनाची अगदीं रेलचेल उडे, तेव्हां जेवणारांच्या नानाप्रकारच्या युक्त्या, कल्पना निघत. त्यांचें वर्णन कोणी केलें ह्मणजे अद्यापि हसूं येतें कोणी ह्मणतात, ब्राह्मणांना तूप वाढण्याची पंचाईत पडूं नये ह्मणून तुपाचे पाटच सोडलेले असत, कोणी ह्मणतात पान फार मोठें; पाटावर बसलें ह्मणजे कोशिंबिरींना हात पुरण्याची मारामार, ह्मणून पाटाला खालीं चाकें बसविलेलीं असत. कोणी कांहीं कोणी कांहीं ह्मणून पेशवाईच्या जेवणावळीची टवाळी करितात. परंतु अमेरिकेंत एका श्रीमंतानें पेशवाईपेक्षां कमाल केली आहे. त्यानें आपल्या घरच्या जेवणाच्या मोठ्या टेबलासभोंवती जेवणार मंडळी बसली, ह्मणजे त्यांस दारू व चिरूट पोंचविण्यासाठीं टेबलावरून मंडळीच्या पुढून फिरण्यासाठीं एक आगगाडीच केली आहे. ही आगगाडी ९॥ फूट लांब आहे. इचें इंजन, डबे, चाकें, सगळे खिळे, अडसर वगैरे सर्व कांहीं रुपेरी मुलामा देऊन चकचक करून ठेविलें आहे. ही आगगाडी चालविण्यास लागणारी शक्ति विजेची होय. ज्या योगानें ही गाडी चालते, ती कळ दिसेनाशी ठेविली आहे. ज्या ठिकाणीं यजमानानें बसावयाचें त्या ठिकाणीं मूक कळ असल्या कारणानें त्या गाडीचें सर्व तंत्र त्याच्या अगदीं हातांत असतें. एक खटका टेबलाच्या खालीं त्याच्या हाताशींच केलेला असतो. तो हालविला ह्मणजे गाडी चालू होते, जलद चालू लागते, किंवा बंद होते. जेवणार मंडळींपैकीं कोणास गाडी थांबवयाची असल्यास त्यानें त्या गाडींतून एक दारूचा चंबू उचलला ह्मणजे झालें. तो पुनः जागेवर ठेवीपर्यंत ती उभीच राहावयाची. तो चंबू जागच्या जागीं आला कीं पुनः गाडी चालली. या गाडीस एकंदर चार डबे. त्या पैकीं पहिल्या तिहींत दारूचे चंबू आणि चवथ्यांत चिरूट ठेविलेले असतात. ही गाडी इंग्लंडांत केलेली आहे.

जाहिरात

तमाम लोकांस कळविलें जातें कीं, माझा दत्तक बाप नामें कर्णाजी वछद व बूला भटकर राहणार जवळे हा कांहीं लोकांच्या फंदानें सर्व इस्टेटीची विल्हेवाट लावण्याच्या विचारांत आहे. तर त्या इस्टेटीचा मी मालक आहे. सबब ती कोणी गहाण, बक्षिस किंवा खरेदी घेऊं नये. या उप्पर जो घेईल तो फसेल. व तो व्यवहार पोकळ व रद्द होईल ह्मणून मुद्दाम ही जाहीर सूचना दिली आहे. कळावें ता० ९।३।०५ इ.

[सहीची निशाणी]
रंभू वछद कर्णाजी भटकर
रा. जवळे ता. खामगांव
दस्तुर खुद्द.

जाहिरनामा

सर्व लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, श्री शंभू महादेव शिखर शिंगणापूर ता. माण जि० सातारा येथें दरसाल चैत्र मासीं यात्रा भरत असते त्या प्रमाणें चालू सालीं चैत्र शु. ९ शके १८२७ ते चैत्र शुद्ध १९ शके मजकूर पावेतों ह्मणजे ता. १० माहे एप्रिल सन १९०५ ते ता. १९।४।०५ पावेतों दोन्ही दिवस धरून यात्रा भरणार आहे. करितां ज्या लोकांस येणें असेल त्यांस येण्यास कोणत्याही प्रकारची हरकत नाहीं. कळावें. ता. २४।२।०५ इ.

M. G. Bhide सेक्रेटरी पो. फ. कमिटी शिंगणापूर.	V. M. Dabholkar मामलेदार ता.. माण.

जाहिरात.

हिंदुस्थानांतील सर्व व्यापाऱ्यास विनंती

धट्टी, रेशमी पागोटी, मंदील, सुती व रेशमी थांड, सतरंजी, पटके, बरदार, दुपटे माल सुती हातविणकरीचा कसोसीनें खरेदी करून पाठवूं. रकम आगाऊ आल्यास अडत दर शेकडा १ रुपया घेऊं. किरकोळ खर्च निराळा.

औषधी लागल्यास रोख निमे आल्यास बाकीचे व्ही. पी. नें पाठवूं एकवेळ तरी मागवून अनुभव घ्या. सुखकर व फायदेशीर ठरल्यास पुन्हा मागवा असें सांगावयास नको.

विकाऊ मालास ज्यानां बाहेर गावीं एजंट पाहिजेत त्यांचे एजंटाचें काम आह्मी करूं. माल पाठवावा. अडत दर शेकडा रुपये २ दोन घेऊं व हिशेब देऊं.

पत्ता— तुकारामसा पवानसा रंगारी बाळापूर पेठ, जिल्हा आकोला. प्रांत वऱ्हाड.

FUNDS EXCEED

TWO CRORES AND TWENTY FIVE LAKHS

Claims paid for over One Crore and Twenty lakhs.

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

IF there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality

UNQUESTIONABLE SECURITY

IT is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and risky investments or how secured

THE Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured

GOVERNMENT Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

CREDITORS who expect the repayment of debts at some future period, may protect themselves from loss by the failure of life in the intermediate period, by an assurance on the life of the debtor

NO man can be sure how long he will live; and although he may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain, the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER—SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,
CHIEF AGENT
for C. P. Berar and Khandesh

जाहिरात.

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटपटी केल्या त्यापैकीं झीनाभाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यांनीं आमच्या नांवाची खोटी लेबलें खोट्या मालावर लावून आमचे नांवानें माल विक्री करून बरेच दिवस आपला उदरनिर्वाह केला. परंतु आम्ही त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वीं मलकापूर येथें धरून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तिक महिन्यापासून सुरू करून माल विक्री करित होता. करितां त्यास पुन्हां आम्ही मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यांत त्यास तारिख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व १०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून मालविक्री करणारांनीं व आमच्या नांवाचा खोटा माल घेणारांनीं सावध रहावें. तरी आमचे नावाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यानीं व किरकोळ घेणारे इसम यांनीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जावें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

देवळ्यानरसप्पा

शुक्रवारपेठ कामाट पुरा,—पुणे सिटी.

जाहिरात

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा ! !

एम. एम् अॅन्ड सन्स

रबर स्टांप मेकर वॉच रिपेरर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनींनी इतकी रेशन सस्त [illegible] अथवा या नांवाचे थोड्या किमतींत विकली नसेल तो आम्ही रुपये ६ मध्यें ग्यारंटी वर्षे ६ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर काच, कमान, पेटी आणि पाचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नांवाचे रबरी पेनपेनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारांस व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतलें तर पुनः १० वर्षे पर्यंत घ्यावयास नको आणि दुसरे हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातींचें स्टेशनरी सामान माफक दरानें व सचोटीनें खात्री लायक पाठवूं. या शिवाय रबराचे छाप नांवाचें हर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे टिकीट पाठवावें म्हणजे नमुना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घेण्याची इच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आम्हांस बोलावावें. म्हणजे आम्ही येऊं. आणि २५ रुपया पेक्षा जास्त माल घेणारास दर रुपयास ८॥ अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारावयाचें असेल तर पत्र व्यवहार करावें म्हणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें म्हणजे समजेल. आणि कोणास बायसिकलवर बसायाला शिकणें असेल त्यानीं यावें. शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाची मागणी करावी म्हणजे खात्री होईल.

एम. एम्. अॅन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आम्ही गिरण्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्डस् वगैरेना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचे सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी.

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी पोस्ट

मुंबई.

मुंबई बॅंकची सेव्हिंग्स बॅंक

या बॅंकेंत खालीं लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचें १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेविता येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यास काढतां येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रुप या प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारावरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बॅंकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक आकोला ४।७।०३ } J. Kinniburgh एजंट

संत स० सा० मल्लापाअण्णा वारद, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळ्या.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खाईनासें होऊन मुलें घाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतरें, डबा, सुशी,

असें म्हणतात; त्यांवर अगदीं इजा न होतां खात्रीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्टर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वत्रांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

सर भालचंद्र कृष्ण भाटवडेकर, मुंबई [illegible] वैद्य हे वापरीत आहेत.

[illegible] M.D. [illegible] यांनीं उपयोग क[illegible] पसंत केल्या आहेत.

अनुपान कागदासह
५ गोळ्यांचे कुपीस ।- रु.
२५ „ „ १ रु.
१०० „ „ ३ रु.

रोखीनें अगर व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील. ग्राहकांचा पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा ठराव समक्ष अगर पत्रद्वारें करावा.

मालक—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

जाहिरात

गुण न आल्यास पैसे परत

परम्यावर रामबाण औषध

शंभरां पैकीं शंभरास गुण

दोनच दिवसांत हटकून गुण येतो

कसाही जुनाट व नवा परमा खात्रीनें नाहींसा होऊन लघवीची जळजळ व तिडीक एकच भाग घेतल्यानें बंद होते.

किंमत १। रुपया ट. ह. ।≡

येथील चांदीची भांडी वगैरे पाठ १ रुपयास ≈॥ कमिशन.

पत्ताः— एन्. जी. कान्हेरे अॅन्ड को. [नाशीक सिटी]

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे. आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गांवीं व्हाल्यु-पेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एक वेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केट समोर कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख किंमत रो०

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशम सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा ठेविला आहे.

मुंबईचे मालास अर्धा आणा

देशावरील मालास एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा म्हणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोवनदास विठ्ठलदास

ठिकाणाः— मेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजली मकानांत आकोला

(तामनाचेड)

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा ! !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारचीं इंग्रजी, मराठी व पेटेंट औषधें व तीं औषधें तयार करण्यासाठीं लागणारें सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदीं उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाची चांगल्या प्रकारे नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गांवचे लोकांनीं प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आम्ही त्यांना चांगली खात्रीची औषधें व्ही० पी० नें पाठवूं. रोगपरीक्षेबद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर अगदीं रामबाण औषधें आहेत. एकवेळ अनुभविक तडाका पहावा.

रोगांची नांवें

तापावर, पांथरीवर, पोटदुखीवर, ओकारीवर, उदरावर, गर्मीवर, जुलाब बंद होण्यास, कपाळदुखीवर, परम्यावर.

वरील रोग कितीही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांतच चांगला आराम वाटेल. जास्त हकीकत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी सी जोगळेकर

वैद्यराज.

आकोला.

शेत शेतकी आणि शेतकरी

“ शेत, शेतकी आणि शेतकरी ” या नांवाचें पंधरवड्याचें वर्तमानपत्र सुरू झालें. वर्गणी सालीना सर्व खर्चासह्वां दीड रुपया पत्ता—बंगला नंबर १९९ रेल्वे स्टेशन नजीक, पुणें.

☞ हें पत्र आकोलें येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

REGISTERED N. No. 4

वर्गणी आगाऊच दिली पाहिजे.
किरकोळ अंकास....................२ आणे

नोटिशी बद्दल
१० ओळींचे आंत....१ रु.
दर ओळीस...........०।२०६
दुसरे खेपेस..............०।१

... with postage
All Subscriptions to be paid in advance
Single copy .... 2 as

Advertments
Below 10 lines ...... 2 Rs
Per line over 10......3 as
Repetitions Per line...2 as

वऱ्हाडसमाचार.

THE BERAR SAMACHAR

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 20 MARCH 1905 NO 12

वर्ष ३९ आकोला सोमवार तारीख २० माहे मार्च सन १९०५ इ० अंक १२

NOTICE

The Akola Municipal Committee has proposed the following additional rule regarding Slaughter House in their Special General Meeting held on the 3rd March 1905

"All meat while being removed from the Slaughter House to the markets or to private houses shall be carried in baskets or other approved receptacles and shall be concealed from view protected by a covering of clean cloth."

Inhabitants objecting to the above, should submit their objections within 30 days from the date of publication of this notice, to the undersigned.

A. Haidar Ali
10-3-05 Vice—Chairman
Municipal Committee,
Akola.

नोटीस

तारीख ३।३।०५ इ. रोजीं भरलेल्या विशेष सभेंत कमेल्या संबंधीं खालील जादानियम करण्याचें कमिटीनें योजिलें आहे.

"सर्व प्रकारचें मांस कमेल्यांतून बाजारांत अगर दुसरे कोणचि घरीं नेत असतांना, तें टोपलींत अगर पसंत केलेल्या दुसऱ्या कोणत्याहि भांड्यांत घालून न्यावें व तें लोकांच्या दृष्टीस पडूं नये व त्यांवर झांकण घालावयाचें तें स्वच्छ कपड्याचें असावें."

वरील नियमास कोणास हरकत घ्यावयाची असल्यास त्यांनीं सदर्हू नोटिशीचें प्रसिद्धीचे तारखेपासून महिन्याचे आंत खालीं सही करणाराकडेस अर्ज पाठवावे. कळावें ता. १०-३-०५ इ.

A. Haidar Ali
व्हाईस-चेअरमन
म्युनिसिपाल कमिटी आकोला.

नोटीस

बेशमीः— गंगाबाई कृष्णक्षीण राहणार आकोट इसः—

मी खालीं सही करणार या लेखानें कळवितों कीं, तुह्मांस माझ्या चुलत्यानें ह्मणजे लक्ष्मणराव यांनीं ठेविलें होतें व तुह्मी आमच्याच घरीं राहत होता. लक्ष्मणराव मरून आज वर्ष दीड वर्ष होत आलें त्यांच्या पश्चातहि तुह्मी आमच्याच घरांत आहांत. तुह्मांस अन्नवस्त्र देण्यास मी तयार आहे परंतु तुह्मी लोकांच्या सांगावासांगवीनें जिनगीची अफरातफर मांडण्याच्या विचारांत दिसतां सबब मला ही नोटीस देणें भाग पडत आहे. तुह्मी जिनगी संबंधानें अशी कांहीं तरी विल्हेवाट कराल तर मात्र मी तुह्मांस घरांतून काढून देईन व पोटापाण्यासहि देणार नाहीं. तुह्मी सुखासमाधानीनें व कांहीं एक गडबड न करितां राहाल तरच मी तुमची काळजी करीन. तुह्मां मुद्दाम कळवीत आहे कीं, तुह्मी आमची स्थावर किंवा जंगम कोणचीहि इस्टेट विकाल, गहाण टेवाल, बक्षीस द्याल किंवा असाच कांहीं व्यवहार कराल तर तो सर्व पोकळ ठरेल व तो व्यवहार मला किंवा इस्टेटीला बांधूं शकणार नाहीं. हें तुह्मांस पूर्वींच सुचविलें आहे. या उपर मर्जीस येईल तसें वागावें. मला जो योग्य उपाय सुचेल तो मीहि करीन. कळावें. ता. १२ मार्च सन १९०५ इ०

सही
नारायण बापूजी बोंबले रा. आकोट
दस्तुर खुद्द.

जाहिरात

सर्व लोकांस या लेखानें कळविलें जातें कीं, माझ्या चुलत्यानें ह्मणजे लक्ष्मणराव यांनीं ठेवलेली गंगाबाई कृष्णपक्षीण हिजपासून कोणी कांहीं एक स्थावर वा जंगम इस्टेट गहाण, विक्री, बक्षीस वगैरे घेऊं नये किंवा तिला कर्ज देऊं नये. तिच्या जवळ कांहीं एक इस्टेट नाहीं. तिजबरोबर कोणचाहि व्यवहार कोणी करूं नये, केल्यास ते फसेल, व्यवहार रद्द होईल व सर्व जबाबदारी त्यांजवर राहील. सर्वांस कळावें. तारीख १२ मार्च १९०५ इ.

सही
नारायण बापूजी बोंबले रा. अकोट
दस्तुर. खुद्द.

नोटीस.

बेशमी बखतबाई जवजे आत्माराम गुजराथी राहणार बाभळी ता. दर्यापूर यांसः—

मी खालीं सही करणार या लेखानें कळवितो कीं, तुह्मी माझ्या सख्या चुलती आहात व मजजवळच तुह्मी राहात आहा. आतां मी मुलीच्या लग्नानिमित्त देशांत जाणार आहे. घरांत तुह्मी एकट्याच राहणार आहांत. ह्मणून मला भीति वाटत आहे कीं, माझी जिनगी तुह्मी कोणास गहाण, विक्री किंवा बक्षीस देऊन टाकाल. सबब कळवितो कीं तुह्मी घरांत राहावें परंतु जिनगी संबंधानें कोणाशी कसलाही व्यवहार करूं नये. तसेच कांहीं कर्ज काढूं नये. मी अन्नवस्त्र देण्यास तयार आहे. या उपर जर कांहीं उलाढाल कराल तर ती बातल होय. कळावें. ता. १२-३-०५ इ.

सही (गुजराथीत)
शिवराम जागीराम गुजराथी साहू
राहणार बाभळी द. खु.

जाहिरात.

तमाम लोकांस या लेखानें जाहीर करण्यांत येतें कीं, माझी चुलती नामें बखतबाई राहणार बाभळी हिजकडून कोणी कांहीं लेख दस्तैवज वगैरे करून घेऊं नये, तिला कर्ज देऊं नये, किंवा तिजपासून कांहीं जिनगी गहाण, बक्षीस, विक्री घेऊं नये. तिच्या मालकीची अशी कांहीं एक इस्टेट नाहीं. असा व्यवहार तिजशी कोणी केल्यास तो पोकळ व रद्द होईल. त्याची जबाबदारी ज्याची त्याजवर राहील व मला किंवा माझे इस्टेटीला बांधू शकणार नाही. कोणी फसूं नये ह्मणून मुद्दाम जाहीर केलें आहे. कळावें ता. १२।३।०५ इ.

सही (गुजराथींत)
शिवराम जागीराम गुजराथी साहू
राहणार बाभळी ता. दर्यापूर द. खु.

नोटीस.

बेशमी बिंदाई मर्द उदेभान व भोनाई मर्द मारुती उभयता राहणार निंभोरें पेठ तेल्हारा यांसः—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, सुमारे १०।११ महिन्यापूर्वी भंडारजी येथें बिंदाईनें पंचासमक्ष ह्मटलें कीं, भोनाई मर्द मारुती इचे नवऱ्या पासून फारकत घेऊन तिचा, तुमचा भाऊ उदेभान वा मानाजी यांच्याशी गंधर्व लावून देईन. असें बिंदाईनें कबूल केलें त्याबद्दल माझे पासून तुह्मी ३०० तीनशे रुपये घेतले. तुह्मी रुपये घेऊन गेले ते गेलेच. त्याची नांव गोष्ट कांहींच नाहीं. तुह्मास लोकांनीं फितवा दिल्या वरून तुमचे मन बदललें असें दिसते या गोष्टीचा खरा खोटा निर्णय करण्या करितां तुह्मी उभयतांनीं भंडारजी येथें येऊन खुलासा करावा. माझे भावाशीं गंधर्व लावणे नसल्यास तीनशें रुपये वापस करावें सदर्हू रुपये नेल्याची साक्षी यादी मजजवळ आहे. ही नोटीस पावतांच आठ दिवसांत या बद्दल खुलासा झाल्यास ठीक. नाहीं पेक्षां पुढें तकरार ऐकिली जाणार नाहीं. असें मुदतीत न झाल्यास आमचे रुपया बद्दल आह्मी फिर्याद करून कोर्ट खर्चासुद्धां व नोटिशीचे खर्चासुद्धां सर्व पैसे भरून घेऊं. कळावें ता. १९-३-०५ इ.

सही
सूर्यभान वा मानाजी राहणार
भंडारजी निशाणी रेघ—

नोटीस

रा. रा. सदाराम छोगालाल साहु दुकान अकोट यांस:—

नोटीस देणार सविलाल मोहनलाल दुकान तेल्हारा याजकडून नोटीस देण्यात येतें कीं, किसन व० शामाजी राहणार रेल याणी तुह्मास तारीख १-७-१९०२ रोजीं रकम रुपये १९०० चे तुमचे नावचे ताबेगहाणखत लिहून देऊन त्यातील मिळकतीचे पीक तुह्मी व्याजा ऐवजी खावे अशी शर्त आहे व त्या प्रमाणें वरील गहाणखतांतील मिळकत तारीख ४।९।१९०३ चे खरिदी खतावरून मी विकत घेतली आहे आणि त्या खरिदी खतावरून तुमचे ताबे गहाणाचे रुपये १९०० देणें मजला हक प्राप्त झाला आहे त्या वरून खरेदीखत झाल्यानंतर थोडे दिवसांनीं ह्मणजे पावसाळ्यांच्या तोंडीच रुपये गहाणाचे १९०० घेऊन तुह्माकडे आलो असतां तुह्मी घेतले नाहींत ह्मणून आह्मी ती रक्कम बिनव्याजी अमानत ह्मणून तुह्मास देण्यासाठीं रामदत्त किसनदयाल दुकान आकोट यांच्या येथें जमा ठेविली होती पण तो तुह्मी नेली नाहीं. त्यानंतर १३१३ सालचें पीक तुह्मी काढून घेतल्या नंतर पुन्हां मारू १९६१ च्या चैत्र शुद्ध ९ च्या सुमाराला पुन्हां रक्कम घेऊन समक्ष तुह्माकडे आलों असतां तुह्मी ती घेण्याचा इनकार केला आणि ताबेगहाणांतली शेती आह्मांस परत दिली नाहीं. या दोन्ही वेळच्या तुमच्या इनकारामुळें आमची शेताच्या पिकाची जी नुकसानी झाली आहे त्याबद्दल आह्मी तुह्मावर निराळा दावा करून कोर्टमार्फत सर्व दाद मिळवूं. परंतु तुह्मास पुनः तिसऱ्यानें व या जाहीर नोटिशीनें कळवितों कीं तुमचे गहाणाचे रुपये १९०० आमच्या दुकानावरून किंवा शेट रामदत्त किसनदयाळ यांच्या आकोटच्या दुकानावरून सर्व रक्कम घेऊन जावी. आह्मी मनी आरडरीनें रक्कम पाठविली असती परंतु त्याच्या पूर्वींच मी समक्ष रकम देत असतां तुह्मी ती घेत नाहीं ह्मणून सांगितलें आणि त्याचमुळें मनीआरडरीचा खर्च केला नाहीं. सदर्हू प्रमाणें तुह्मी ही नोटीस पोंचल्या तारखेपासून आठ दिवसांच्या आंत रक्कम घेऊन जावी आणि शेती आमच्या ताब्यांत द्यावी. असें न कराल तर दिवाणी कोर्टांत दावा करून योग्य दाद सर्व कोर्टखर्चासुद्धां मिळविली जाईल कळावें तारीख १६ मार्च १९०५ इ०

सही (मारवाडींत)
शिवलाल मोहनलाल दुकान तेल्हारा
मालक मोहनलाल शिवलाल
दस्तुर खुद्द.

वऱ्हाडसमाचार

मित्ती फाल्गुन शुद्ध १५ शके १८२६

समरांगण.

गेल्या आठवड्यांत रुसो–जपानी युद्धास पूर्ण भरती चढली होती. म्यँचुरियाच्या समरभूमीवर जो आज बरेच दिवस पर्यंत युद्धाचा अग्नि धुमसत होता त्याच्या सर्वभक्षक ज्वाळा चोहोंकडे पसरून त्यांनीं अफाट पसरलेल्या रशियन सैन्यांतील पुष्कळ शिपायांस आपल्या पोटांत घेतलें, पुष्कळांस करपून सोडलें व बाकीच्यास मृत्यूच्या भीतीनें पळवून लाविलें. प्रत्यक्ष रशियन सेनाधिपती क्युरोपॅटकिन यांस त्यांच्या सर्व सैन्यानिशीं जपानी लोकांनीं घेरून टाकलें होतें व आपण जिवानिशीं या संकटांतून कसें पार होतो याची जनरल साहेबांसच मोठी भिती पडली होती तरी त्यांनीं मोठ्या शिताफीनें आपला जीव घेऊन पळ काढला व शत्रूच्या हातांतून ते निसटून गेले. रशियन सैन्यास पळतां पळतां वाट पुरेशी झाली आहे, सर्व सैन्य थकून भागून गेलें आहे व शत्रूच्या दराऱ्यानें ग्याड बनलें आहे. जपानी लोकांनीं त्यांची चांगली पाठ पुरविली आहे आणि पुढें रशियन शिपाई व मागें जपानी शिपाई अशी शर्यत लागली आहे. येणें प्रमाणें जपानी लोकांनीं रशियाची चांगलीच धुळ धाण उडवून दिली आहे आणि या पुढें बरीच वर्षें तरी रशिया वर डोकें करणार नाहीं इतकी अद्दल त्यांस आज घडली आहे. पुन्हां सैरावैरा पळत सुटलेल्या सैन्याची जमवा जमव करून आणखी एखादी लढाई मारण्यासाठीं रशियन शिपाई कंबर बांधतील ही गोष्ट संभवत नाहीं. रशियाची अंतस्थ स्थिती फार वाईट झाली आहे व आपल्या घरांतलीच राज्य क्रान्ती कशी टळेल या काळजींत झार बसला आहे. लढाई विरुद्ध सर्व लोक असल्यामुळें रणांगणांत उभे करण्यासाठीं शिपाई मिळण्याचीही आशा राहिली नाहीं. अशा स्थितीत तहाची तडजोड करून मिटतें घेण्या पलीकडे दुसरा मार्ग रशियांस उरला नाहीं.

जपानी लोकांच्या पराक्रमाची मात्र तारीफ करणें जरूर आहे. जपान सारख्या कानाकोपऱ्यांतल्या राष्ट्रानें रशिया सारख्या प्रचंड व बलिष्ट राष्ट्रावर एकसारखी सरशी गाजवावी आणि त्यास दे माय धरणी ठाय करावयास लावावें हें पूर्वेकडील राष्ट्रांच्या आगामी भाग्योदयाचें पूर्व चिन्हच होय. पूर्वेकडील राष्ट्रें कसा तरी आपला अर्धमेला जीव धरून मृत्यूची मार्गप्रतीक्षा करीत बसलीं होतीं त्यांस जपाननें जो हा अमृतसंजीवनीचा वळसा दिला त्यामुळें त्यांच्यांत नवा जीव येऊन तीं पारतंत्र्यांत राहण्याचें झिटकारतील असें इतिहासशास्त्रज्ञ लोक बोलतात. एकंदरींत जपानच्या क्षितिजावर पूर्वेकडील राष्ट्रांचा स्वातंत्र्यसूर्य उगवत आहे ह्या आशेनें कोणाचें अंतरंग आनंदोत्फुल्ल होणार नाहीं ?

✓ राजनिष्ठेचें यंत्र

✓ इंग्रजी राज्यांत सर्व गोष्टींची किंमत एक पैसा ठरवीत असतो. षड्गुणैश्वर हें एका कांचना जवळ आहे असें जें ह्मणतात त्याची सत्यता सांप्रतकाळीं चांगली दृष्टीस पडते. मनुष्याचा प्राण किंवा त्याची स्वदेशप्रीति किंवा राजनिष्ठा किंवा असेंच सुखदुःखाचे त्याचे मनोधर्म हे खरोखरी पहतां अमोल होत; यांची किंमत करणें अशक्य आहे. परंतु इंग्रजीमध्यें या त्रिनमोलाच्या गोष्टी कांहीं विशिष्ट किंमतीवर मोडल्या जातात. पैशामुळें नसलेले सद्गुण प्राप्त होतात व एका पैशाच्या अभावीं असलेले गुण लुप्त प्राय ठरतात. जुन्या रोमनपादशाहीत कोणी कोणाचा जीव घेतला, किंवा असाच कांहीं दुसरा अपराध केला तर त्याची किंमत ह्मणून दुसऱ्यास ठराविक दंड पडत असे. ह्मणजे एका खुना बद्दल १० रुपये दंड धरला तर एखादा मनुष्य जितके खून करील त्या प्रमाणानें त्यानें दंड भरला ह्मणजे तो दोषमुक्त ठरे. दंड भरून त्यानें कितीहि खून पाडले तरी मग हरकत नाहीं. अशाच प्रकारें राजनिष्ठा मापण्याचें एक अजब माप या इंग्रजींत चालू झालें आहे. या पैशाच्या मापांत राजनिष्ठा घालून ती किती भरते हें ठरवीत असतात. व्हाइसराय साहेबांस पाहुणचार करण्यासाठीं, किंवा त्यांनीं शब्द टाकला ह्मणून कलकत्त्याच्या अजब बंगल्यासाठीं, किंवा लढाई सारख्या दुसऱ्या एखाद्या राजकारणासाठीं, किंवा राणीचा पुतळा उभारण्यासाठीं किंवा एखादा दरबार भरविण्यासाठीं जे नेटिव राजेरजवाडे आपला खजिना रिता करितील तेच सर्वांत मोठे राजनिष्ठ समजले जातात. ज्यानें वर सांगितलेल्या कार्या निमित्त एक रुपया पुढें केला असेल त्याची निष्ठा एक डिग्री धरली तर जो शंभर रुपये त्याच कामासाठीं दक्षिणा देतो, मग ती खुषीनें असो किंवा थोरांच्या विनंती. आग्रहानें असो, त्याची राजनिष्ठा शंभर डिग्रीपर्यंत चढणार आणि हाच हिशेब पुढें लावावयाचा. अशा रीतीनें पैका हा मनुष्याचे मनोधर्ममापक यंत्र बनलें आहे.

✓ लौकरच आपले युवराज विलायतेहून आपल्या हिंदुस्थानांत येणार आहेत त्यांच्या बद्दल आपली निष्ठा दर्शविण्यामध्यें पुष्कळ लोक आपल्या निष्ठेचें माप ज्यास्त उतरावें ह्मणून ऐतों बाहेर चढा ओढ करूं लागले आहेत. हिंदुस्थानच्या विपन्नावस्थेंत हें राजनिष्ठा. मापणारें यंत्र मोठेंच घातुक आहे. आपला हिंदुस्थान देश फार खालावला आहे, त्यांस उद्योग धंदे उरले नाहींत व दिवसानुदिवस त्याची गरीबी वाढत आहे ही गोष्ट लक्ष्यांत आणली ह्मणजे प्रजेचा पैसा राजनिष्ठेच्या गोड नांवाखालीं कसा अस्थानीं खर्च होतो हें स्पष्ट दिसेल. राजनिष्ठा ज्या मापानें मापावयाची त्याच मापानें प्रजानिष्ठा ही मापली जाईल तर गोष्ट निराळी. आमी प्रजेच्या कल्याणाकडे दुर्लक्ष्य करणार नाहीं, अशा कोरड्या वचनामध्यें राजकर्त्यांची प्रजानिष्ठा असोप धरलेली असते. इतके शब्द राजकर्त्यांनीं ह्मटलें कीं, त्यांची प्रजेवरील निष्ठा व प्रेम हीं भरून वाहूं लागली असेंच समजावयाचें असतें. असो. राजनिष्ठा व्यक्त करण्याचे मार्ग फार निराळे आहेत. हा अंतर्यामीची खूण सहृदय मनांच्या अंतर्यामासच कळणारी आहे. पुष्कळसे पैसे पुढें आणून दिल्यानें वा न दिल्यानें कशानेंच मनातील भक्तिमात्र ओळखतां येत नाहीं. ✓ अंतःकरणाचा प्रेमा हेंच एक राजनिष्ठेचें खरें द्योतक होय. आणि प्रेमळ अंतःकरण हें गरिबांचे व श्रीमंतांचें सारखेंच असणार आहे. आपल्या ह्या नैसर्गिक राजप्रेमाचा वर्षाव सर्वांनीं युवराजावर आपल्या सुहास्यमुद्रेनें, आनंदपरिपूर्ण नेत्रांनीं आणि अंतःकरणाच्या प्रेमोद्गारांनीं करावा ह्मणजे झालें. त्यांच्यासाठीं मोठमोठे टोलेजंग दरबार नकोत लांबलचक, नीरस व ठराविक मानपत्रें नकोत; किंवा दारुकाम व नाचरंगही नकोत. नुसतें एक अव्याज प्रेम बस आहे.

✗ परंतु आमच्या लोकांचा सांप्रदाय आहे कीं, गुरुजनांचे भेटीस रिक्त हस्तानें कधीहीं जावयाचें नाहीं. आपल्या ऐपती प्रमाणें कांहींना कांहीं तरी भेट ह्मणून नजर नजराणा नेलाच पाहिजे. पण ह्या भेटीचा अहेर अमुकच रुपयांचा पाहिजे असें मात्र नाहीं, कारण या भेटीची किंमत त्या वस्तूंच्या किंमतीवर नसून ती ज्या प्रेमानें दिली असते त्या प्रेमावर असते. एका भक्तिभावानें दिलेलें फूल सुद्धां करोडो रुपयांच्या भेटीपेक्षां किंमतवान होय. ✓ गुरुजनांनींहि उलट आपला प्रसाद ह्मणून कांहीं तरी देण्याचा प्रचार आहे. पण हा प्रचार इंग्रजी पद्धती प्रमाणें चुकलेला आहे. गव्हरनर साहेब निजाम साहेबाकडे गेले कीं त्यांच्या आदर आतिथ्या निमित्त काय काय करावें लागतें हें त्या राजासच माहित. पण हा पाहुणचार गव्हरनर साहेबा कडून निजाम साहेब त्यांच्या घरीं गेले असतां मिळेल असें स्वप्नांतसुद्धां आणावयास नको. पैसे खर्चून पदरास झीज घेण्याची गोष्ट साहेब लोकांस आवडत नाहीं. पैसे मोठ्या काटकसरीनें खर्चण्याचा धडा आपले लोकांनीं त्यांच्या पासून शिकला पाहिजे. दरिद्री हिंदुस्थानानें युवराज येतील त्यावेळीं आपलें दारिद्र्य निष्कांचन रूपानें त्यांच्यापुढें मांडून त्यांच्या कडून कांहीं राजकृपाप्रसाद मागून घ्यावा इतकेंच सांगावयाचें आहे.

मोहरमचा उत्सव.

मोहरम ह्मणजे मुसलमानाची दिवाळीच होय. हा सण त्यांच्यांत फार मोठा मानतात. व सर्व गरीब व श्रीमान् लोक आपापल्या शक्ती प्रमाणें दहा दिवस चांगला उत्सव करीत असतात. मुसलमान लोक हे स्वभावतःच मोठे हौशी, चैनी व उत्सवप्रिय असे आहेत. गेला मोहरमचा आठवडा त्यांनीं मोठ्या आनंदोत्सवांत व खेळण्या बागडण्यांत घालविला. रोषनाई, नाचरंग, छबिना वगैरे नाना प्रकारचे जलसे चांगले झाले. आमच्या इकडे व दुसऱ्या पुष्कळ ठिकाणीं मोहरमचा सण हा एकट्या मुसलमानांचाच नसतो. ह्या सणानिमित्त हिंदुलोकहि जलसा करीत असतात. चार पांचशें वर्षांच्या मुसलमानी रहाशतीमुळें हिंदू मुसलमान लोक हे सार्वजनिक उत्सव एकत्र करूं लागले. कित्येक ठिकाणीं तर हिंदू लोक ताबूत करितात आणि मुसलमान लोक गणपती करीत असतात. अशा रीतीनें दोघांच्या उत्सव प्रसंगांत हिंदु मुसलमानांचें सुखसंमेलन होत असतें. दोघेही एकमेकांचे उत्सवसमारंभ मोठ्या थाटामाटानें पार पडावेत ह्मणून आपापल्या परीनें त्या आनंदांत रंग भरीत असतात. दहा पंधरा वर्षांपूर्वीचे हे उत्सव व सांप्रतचे उत्सव यांत महदंतर दृष्टीस पडतें. पूर्वीप्रमाणें हे जलसे थाटामाटाचे होत नाहींत. सर्वच लोक गरिबीमुळें तंगींत आसलेले दिसतात, आणि त्यांत विशेषतः मुसलमान बंधूंचा वर्ग हा फारच गरिबींत येत चालला आहे. लोकांची ही दिवसानुदिवस वाढणारी गरिबी पाहून मनास वाईट वाटतें.

मोहरम, दिवाळी आदिकरून सणवारांच्या सुट्या सरकारांनीं कमी केल्या ही गोष्ट बरी केली नाहीं. आमच्या सणवाराला आह्मांस सुट्या पाहिजे आहेत. नाताळची किंवा इस्टरची सुटी मिळाली नाहीं तरी आमचें कांहीं अडत नाहीं. राज्यकर्त्यांच्या ह्या सणवारांच्या दिवशीं आह्मांस कांहींच करावयाचें नसतें. सरकारची सर्व प्रजा हिंदु मुसलमानांचीच आहे. हिंदु मुसलमानां या सणाबद्दल सार्वजनिक सुट्या पाहिजे आहेत ही गोष्ट आह्मी गेल्या अंकींही सूचविली आहे. सुटी नसल्यामुळें आमचा किती विरस होतो व आमचीं मनें किती तडफडतात हें नुसत्या शब्दांनीं सांगून कळावयाचें नाहीं. ख्रिश्चन लोकांत नाताळची सुटी दिली नाहीं तर त्यांना वाईट वाटेल तितकेंच आह्मां लोकांनाही वाटणार आहे हें लक्ष्यांत घेऊन या पुढें तरी सरकार आमच्या सणवारांच्या सुट्या आह्मांस देण्या संबंधनें कुरकुर करणार नाहींत अशी उमेद आहे.

कळकळीचा उपदेश

प्रसिद्ध विदुषी ॲनि बॉझंट बाईंनीं हिंदुधर्मा संबंधानें हिंदू लोकांस एक मोठा कळकळीचा उपदेश दिला आहे तो उपदेश सर्व हिंदूंनीं चांगल्या लक्ष्यांत ठेवण्यासारखा आहे. हिंदु लोकांनीं आपल्या धर्माची फारच काळजी घेतली पाहिजे. कारण हिंदूधर्माच्या स्थैर्यावर हिंदुस्थानच्या भावी सुखाचा दिवस अवलंबून आहे. आणि हिंदुस्थानास तर हिंदू लोकांचा धर्म नष्ट होईल कीं काय हीच सर्वांत मोठी भीति आहे. सांप्रतच्या सुखसुधारणा हिंदुस्थानास आपोआपच लाभतील, त्यासाठीं निराळी काळजी वाहण्याची जरूर नाहीं. सभ्यांच्या विचारांचा ओघ, भौतिक संपत्तीकडे असलेली ओढ आणि पश्चिमेकडील लोकांचा सहवास ह्यामुळें हिंदुस्थानांत इतर सुधारणा अनायासेंच होतील. परंतु नव्याजुन्या गोष्टींच्या लढाईमध्यें हिंदुधर्माचा ऱ्हास होईल ही मात्र मोठी भीति आहे. हिंदु लोकांनींच या धर्माचें रक्षण केलें पाहिजे. हें काम दुसऱ्या कोणत्याहि लोकाचें नाहीं. हिंदुस्थानचे लोक हिंदुत्व राखणार नाहींत तर दुसरे कोण राखणार आहेत ?

हिंदुस्थानचें रक्षण हिंदुस्थानच करूं शकणार आहे. हिंदुत्व आणि हिंदुस्थान हे निरनिराळे नाहींत. ते एकच शब्द आहेत. तुह्मी हिंदु जें कांहीं कराल तें हिंदू व्यतिरिक्त देहधारण करणाराचें हातून कदापि होणें नाहीं. मी कितीहि तुमच्या देशावर प्रीति केली, मी कितीहि या देशाची सेवाचाकरी केली किंवा माझी कितीहि भक्ती त्याजवर जडली तरी माझ्या या परकीय देहामुळें तुमच्या सारखें देशकार्य माझे कडून होणें शक्यच नाहीं. हिंदु हा जन्मावा लागतो; करून हिंदू होत नाहीं हिंदूंचें धर्माचरण, त्यांचेच आचारविचार, त्यांचाच धर्मश्रद्धा किंवा हिंदुत्वाचें शिक्षण या पैकीं कशानेंहि हिंदु न जन्मलेल्या मनुष्यास हिंदुत्व प्राप्त होत नाहीं. तर जे हिंदू अंतःकरणाचे व हिंदूचेच वंशज असतील त्यांनांच हिंदुत्वा बद्दल अभिमान ठेवला पाहिजे.

हिंदुत्वा खेरीज हिंदुस्थानचा भाग्योदय नाहीं हें विसरूं नका. हिंदुधर्म तच हिंदुस्थानच्या सौख्यकल्पतरूची मुळें खोलवर गेलीं आहेत. हिंदुधर्म नष्ट झाल्यास हा कल्पतरूहि उलथून पडेल.

पुष्कळ दुसरे धर्म व जाती हिंदुस्थानांत नांदत आहेत परंतु हिंदुधर्मा इतका जुना एकहि नाहीं. इतर सर्व धर्म व जाती उद्यां नाहींशा झाल्या तरी हिंदुस्थान हें कायमच राहील. परतु हिंदुधर्म जर कां गेला तर मात्र हिंदुस्थान हें नामशेष उरेल. हिंदुस्थानचा इतिहास, कला, वाङ्मय स्मारकें या सर्वांवर हिंदुधर्माचा छाप मारलेला आहे. पारशीधर्म व बुद्धधर्म या दोन धर्मांनीं आपल्या हिंदुस्थानचा आश्रय केला व ते दोनेहि गेले तरी इंडिया आहे तसाच राहील. मुसल्मानी धर्माचीहि एके काळीं जंगी लाट आली व तो फार प्रबल झाला व मागें पुढें मुसल्मान लोक हे हिंदूसच मिळतील तरी मुसलमानी धर्म गेला तरी हिंदुस्थान नाहींसें होणार नाही. ख्रिस्ती धर्म सांप्रत राज्य करीत आहे तोहि नष्ट झाला तरी हिंदुस्थान नष्ट होणार नाहीं. हिंदुस्थान हे सर्व परधर्म येण्या पूर्वी होता व हे परधर्म नष्ट झाले तरी तसाच राहील. परंतु हिंदूधर्माचा नाश झाला तर मात्र हिंदुस्थानचें राष्ट्र मृत होईल. इजिप्तच्या राज्या प्रमाणें व इजिप्तच्या धर्मा प्रमाणें हिंदुस्थान नामशेष होईल. मृत झालेलें शरीर ज्या प्रमाणें चिरफाड करून यांत अमूक होतें आणि तमुक होतें असे जुनाट शोध हिंदुस्थाना संबंधानें दुसरे लोक करूं लागतील. आणि स्वदेश प्रीतिस योग्य स्थान असें हें राष्ट्र राहणार नाहीं. हिंदुधर्माचा त्याग करणें ह्मणजे आपल्या देशमातेचा घात करण्याचें पातक करणें होय. सांप्रतकाळींच तिला दुसऱ्यांनीं पादाक्रांत केले आहे, जखमी केलें आहे, छिन्नभिन्न केलें आहे तरी ती राजमुकुट हिरावून नेलेल्या राज्ञी प्रमाणें आहे. ती आपल्या धर्माच्या सद्दीवर जीवंत आहे. तुह्मांला तुमचें पुढें चांगलें व्हावें अशी इच्छा असेल, तुमची स्वदेशभूमीवर प्रीति असेल तर तुह्मी आपला धर्म सोडूं नका. तो चांगला राखा; हिंदुधर्मा इतकें शुद्ध सोन्याचें आणि अमोल असें दुसरें मांडे धार्मिक जीवनरस सांठविण्यास मिळणार नाहीं. तर तुह्मी याचें रक्षण करा. हाच तुमचा जीव आहे आणि यास दुसऱ्या कोणाचे हात लावून देऊन विटाळवूं नका.

वऱ्हाडवृत्त

सुटी—या आठवड्यांत होलिकापूजन, धुळवड व रंगपंचमी हे महोत्सव आल्यामुळें मामुली प्रमाणें आमची कचेरी बंद राहील आणि ह्मणून पुढील तारीख २७ मार्च ०५ चा अंक निघणार नाहीं.

हवामान—ऋतूचा पालट भासूं लागला आहे. प्रातःकाळीं हवेंत बराच गारवा असतो. परंतु दिवसास उन्ह चांगलें तापतें तरी सायंकाळीं पुनः लौकर थंडोसा येतो. एकंदरींत सध्यांचें हवापाणी निरोगी व उत्साहदायी आहे.

नवीन होणाऱ्या क्रांती मध्यें आकोला हायस्कुलाची उठावणी होणार आहे ह्मणून जी बातमी पसरली होती ती खोटी असल्याबद्दल आह्मांस कळलें आहे. येथील हायस्कुलावर आलेली गदा गेली हें ऐकून सर्वांस मोठा आनंद वाटणार आहे. पश्चिम वऱ्हाडाला एका हायस्कुलाची अत्यंत जरूरी होती व येथें असणाऱ्या हायस्कुलाची वाढती भरभराट व लोकांची सोय ही लक्ष्यांत घेऊन स्थानिक सरकारानें येथील हायस्कूल कायम ठेवण्याचा जो विचार केला तो फार योग्य व चांगला झाला आणि यामुळें लोकांना वाटणारी एक काळजी दूरावली ही समाधानीची गोष्ट होय.

वरील प्रमाणेंच दुसरीहि एक आनंदाची गोष्ट आहे. आह्मी कांहीं दिवसा पूर्वी असें छापिलें होतें कीं, येथील डेपुटी कमिशनर रा० रा० रुस्तुमजी साहेब यांची बदली होणार आहे. पण ही बातमी निराधार आहे हें वाचून सर्वांस मोठें बरें वाटणार आहे. रा० रुस्तुमजी साहेबा सारखे लोकप्रिय, कार्यचतुर व कर्तृत्ववान अधिकारी दुसरीकडे जाऊं नयेत अशी लोकांची उत्कट इच्छा असणें आणि या निमित्त दुसरे लोकांनीं आमचा हेवा करणें हें साहजिकच आहे.

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी	१००।"॥।
सोने २४।=	चांदी ७३
जवारी ४८	जवस ८६
गहू काठे ६९	बनशी ८०
सरकी	९८६
तूर	१०। रु. मण
तेल	९८१४ रु. मण
रुई	९३॥
कपाशी	१८

नोटीस.

वेशमीः—मोतीलाल बनसीलाल साहू
आकोला यांसः—

खाली सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुमच्या दुकानच्या २०९ रुपयांच्या कर्जा बद्दल मी आपली कंठी सोन्याची वजन तोळे ११। व चांदीचे तोडे जोड एक वजन तोळे ६० हे गहाण ठेविले असून त्यांत रुपये ७६ मी वसूल दिला आहे. बाकीच रुपये १३० व त्याचे व्याज तुमचे दुकानावर मी घेऊन आलो असतां तुह्मी रुपये घेतले नाहींत व माझे गहाणही परत दिले नाहीं करितां या नोटिशीनें कळवितों कीं, सदरहू रुपये व्याजासुद्धां रा. रा. गं. गाधर जोरावरमल साहू आकोला याचे दुकानीं ठेविले आहेत ते रुपये नोटीस पावले दिवसापासून २४ तासाचे आंत घेऊन जाऊन गहाण माल परत देणें नाहींपेक्षां रीति प्रमाणें योग्य तजवीज केली जाईल व कोर्टाचा खर्च नोटिशी सुद्धां देणें भाग पडेल. आजपासून व्याज बंद राहील कळावें. तारीख १९ मार्च १९०५ इ०

सही
ज्ञानराव चंद्रभान देशमूख
आकोला दस्तुर खुद.

—०:*:०—

NOTICE

Under Section 150 (1) of the Berar Municipal Law of 1886.

Notice is hereby given to the public that the Municipal Committee of Akot has proposed the following rules under section 116 (1) (j) of the Berar Municipal Law of 1886 for keeping the Town in a better sanitary condition than at present and that the said rules will finally be taken into consideration on or after the 30th. of March 1905. Any one objecting to the proposed rules may present objections if any, in writing to the undersigned before the date mentioned above.

1. No person shall perform the offices of nature in any public road, drain or channel, or in any place of public resort, their vicinity or in any abandoned site or any open place not specially set apart by the Committee for the purpose. And no parent or guardian of any child under 10 years shall, unless on the ground of the child's ill—health allow such child to perform the office of the nature in any such place.

2 Every breach of this rule shall be punishable with fine not exceeding Rs. 50.

Dated Akot 16th. March 1905 } *M. A. Azeez* Chairman *Municipality Akot.*

जाहिरात

वऱ्हाड म्यु० कायद्यांतील कलम १५० (१) अन्वयें:—

या जाहिरातीनें सव लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आकोट म्यु. कमेटीनें ता. २४ फेब्रुवारी सन १९०५ इ० रोजीं स्पेशल सभा भरवून सफाई संबंधी खालीं लिहिलेले नियम वऱ्हाड म्यु. कायद्यांतील कलम ११६ (१) (जे) अन्वयें करण्याचें सुचविलें आहे. सदहू नियमांविषयीं ज्यांची कांहीं तक्रार असेल त्यांनीं ता. ३० मार्च सन १९०५ इ० चे आंत खालीं सही करणारा कडेस लेखी अर्जानें कळवावी.

नियम—कोणीही इसमानें कोणत्याही सार्वजनिक रस्त्यावर नालीवर अगर ध्यानळवर अगर कोणत्याही सार्वजनिक जागेवर अगर त्याचे आसपास अथवा कोणतेही उजाड जागेवर अगर त्या कामा करितां नेमली नसेल अशा कोणत्याही खुले जागेवर शौचास किंवा लघवीस बसूं नये. अगर उलाट वगैरे करूं नये तसेंच कोणत्याही १० वर्षांचे आंतील मुलाचे आईबापानें अगर पालन करणारानें तें मुल आजारी असल्या शिवाय त्याजला वर प्रमाणें काम वर लिहिलेले ठिकाणीं करूं देऊं नये.

हा नियम मोडला असतां प्रत्येक वेळीं पन्नास ५० रुपयां पावेतों दंड केला जाईल.
ता. १६ मार्च १९०५

M. A. Azeez
चेअरमन
म्यु० कमेटी अकोट.

NOTICE

Under section 150 (1) of the Berar Municipal Law of 1886.

Notice is hereby given to the public that the Municipal Committee of Akot has proposed the following rule under sub—section (1) (e) of section 116 of the Berar Municipal Law of 1886 as an addition to the rules regarding slaughter-houses framed by this Municipality and published in Hyderabad Residency Orders notification No. 39 dated the 7th February 1899.

" All meat while being removed from the slaughter house to the markets or to private houses shall be carried in baskets or other approved receptacles and shall be concealed from view and protected by a covering of clean cloth. "

Any one objecting to the above proposed rule may present objections if any, in writting to the undersigned before the 30th March 1905 as the said rule will finally be taken into considration on or after the 30th March 1905.

16th March 1905 } M. A. Azeez Chairman *Municipality Akot.*

जाहिरात.

वऱ्हाड म्यु० कायद्यांतील कलम १५० (१) अन्वयें:—

या जाहिरातीनें सर्व लोकांस कळविण्यांत येते कीं, आकोट म्यु० कमेटीनें तारीख २४ फेब्रुवारी सन १९०५ ई० रोजीं स्पेशल सभा भरवून पूर्वीचे स्लाटर हाऊस संबंधीं असलेले नियमांस खालीं लिहिलेला नियम सन १८८६ साळच्या वऱ्हाड म्यु० कायद्यांतील कलम ११६ (१) (ई) अन्वयें जोडण्यास सुचविला आहे. सदहू नियमाविषयीं ज्यांची कांहीं तक्रार असेल त्यांनीं ता० ३० मार्च सन १९०५ ई. चे आंत खाली सही करणाराकडेस लेखी अर्जानें कळवावी.

नियम—स्लाटर हाऊस मधून सर्व प्रकारचें मांस बाजारांत अगर कोणाचे खासगी मकानांत आणतांना तें टोपल्यांत किंवा दुसरे कोणतेही पसंत केलेले पात्रांत घालून आणावें आणि त्यावर स्वच्छ कपडा आच्छादन घालून आणावें ह्मणजे तें कोणाचें दृष्टीस पडणार नाहीं. ता. १६ मार्च १९०५ इसवी.

M. A. Azeez
चेअरमन
म्यु० कमेटी आकोट.

सुभाषित— संपत्ति विनाश पावणारी आहे. कीर्ति कालावलंबी आहे. सन्मान माणसांच्या मर्जीवर आहे. देह मातींत जाणारा आहे ईश्वराची कृपा मात्र अविनाशी कालावरही सत्ता करणारी, माणसाच्या हातीं नसणारी, सदा स्थिर अशी आहे. तेवढीच मला पुरे !

समजणें व उमजणें यांत हेंच अंतर आहे कीं, जें समजतें त्याचा अनुभव नसला तरी चालतें, पण उमजण्याला अनुभवच लागतो.

अमानुष कृत्य — कामठी येथें एक मुसलमान स्त्री झोंपीं गेली असतां तिच्या अंगावर कोणी राकेलतेल ओतून तिच्या कपड्यांस आग लावून दिली. पोलीस या मनुष्याचा तपास करीत आहे.

गमतीचा हुकूम— उमरावती येथील सरकारी हायस्कूलच्या बोर्डिंगमधील लायब्ररींत केसरी व काळ हीं पत्रें घेण्यांत येत होतीं, पण तेथील हेडमास्तरांस हीं पत्रें विद्यार्थ्यांनीं वाचणें न आवडल्यामुळें त्यांना तीं बंद करण्याचा हुकूम फर्माविला आहे असें समजतें. लायब्ररींत हीं पत्रें बंद केल्यानें त्यांचें मोठेंसें नुकसान होईल किंवा विद्यार्थी तीं वाचावयाचें बंद होतील अशी समजूत मास्तर साहेबांची झाली असल्यास ती त्यांची चूक आहे.

चमत्कारिक चाल—रस्त्यांत ओळखीचा एखादा मनुष्य भेटला ह्मणजे नमस्कार करण्याची आपल्याकडे चाल आहे. पण तिबेटांत रस्त्यांत मनुष्य भेटला ह्मणजे त्याचे दोन्ही हात घट्ट आवळून आपली जीभ बाहेर काढून त्यास दाखवावयाची असा चमत्कारिक प्रघात आहे.

पोपटाची शाळा— अमेरिकेंतील फिलाडेल्फियामध्यें एका बाईनें एक चमत्कारिक शाळा स्थापन केली आहे ही शाळा पोपटांसाठीं असून येथें पोपटांनां फोनोग्राफनें बोलावयास शिकवितात ह्या बाईनें शोधून काढिलेली युक्ती अतिशय उत्तम असून त्याला श्रम मुळींच लागत नाहींत. ज्या पोपटाला शिकवावयाचा त्याच्या कानाशीं ती बाई एक फोनोग्राफ चालू ठेवते आणि नंतर दुसऱ्या कामाला लागते जो शब्द किंवा वाक्य त्या पक्ष्याला शिकवावयाचे असतें, तें हा फोनोग्राफी शिक्षक इतक्या उत्तम तऱ्हेनें उच्चारित असतो कीं, तसें मनुष्यास मुळींच करितां येणार नाहीं. ह्या शाळेमध्यें शिकण्याची मुदत सहा महिनेपर्यंत असते व तेवढ्या मुदतींबद्दल फी चाळीस डालर्स ह्मणजे सरासरी १२९ रुपये असते.

साहेबाला शिक्षा झाली; आश्चर्य— रंगपूर येथील म्याजिस्ट्रेटपुढें मि॰ बटलर नांवाच्या एका युरोपियनवर रात्रीं झोंपलें असतां चालत्या आगगाडीच्या सेकंड क्लासच्या डब्यांतून एका सभ्य मुसलमान गृहस्थाला बाहेर फेंकून त्याचे सोन्याचे घड्याळ चोरून काढून घेतलें या आरोपाची पुढें चवकशी झाली त्यांत आरोपीवर गुन्हा शाबित झाल्याचें म्याजिस्ट्रेट यांस दिसून आल्यावरून त्यांनीं बटलर यांस एक दिवसाच्या साध्या कैदेची शिक्षा दिली. ह्या आरोपाला ही शिक्षा फारच कमी झाली असें लोक ह्मणतात.

अमदाबाद जिल्ह्यांत श्रिमाळी जातीचे, एक ६२ वर्षांच्या वयाचे बोलके सुधारक आपला सर्व उपदेश विसरून लाऊन एका १२ वर्षे वयाच्या कुमारिकेशीं विवाह लावण्यास उद्युक्त झाले आहेत या दिशेनें त्यांचा हा दुसरा प्रयत्न आहे. थोडे दिवसापूर्वीं यांची बरोबरीची धर्मपत्नि जिवंत असतां यांनीं असाच एका लहान मुलीशीं विवाह लाविला होता, परंतु त्या मुलीच्या दुर्दैवानें तिला यांच्या देखतच मृत्यूनें गांठिलें. पण यामुळें धैर्य खचूं न देतां त्यांनीं पुनः यत्न करून पाहण्याचा यावेळीं निश्चय केला आहे अद्यापिही यांची पहिली पत्नी जिवंतच आहे.

१९ दिवसा खालीं बेळगांव येथें कोणी बहिरोपंत नांवाचे वृद्ध गृहस्थ आपल्या इष्टमित्राच्या हितोपदेशाकडे बहिरा कान देऊन एका तेरा वर्षांच्या पोरक्या पोरीस ठार बुडविणार होते मुलीची एक मावशी, व बेळगांवचे एक उदरंभर दीक्षित, यांच्या संगनमतानें हा प्रकार व्हावयाचा होता तथापि तेथील एका सुशिक्षित तरुण वकिलांनीं मध्यें पडून मावशीची समजूत काढिली, आणि दीक्षितांस हांकून लाविलें. या खटाटोपानें दोन प्रहरचा मुहूर्ततरी टळला सायंकाळीं नवरदेव आपण होऊन नवरीच्या दारी काळासारखें येऊन उभे राहिले. पण हा वेळपर्यंत ‘ मेल्या सुधारकांना ’ शिव्यांची लाखोली वाहणाऱ्या मावशीबाईच्या हृदयासही पाझर फुटला, आणि मुलगी देत नाहीं, असा रोकडा जबाब त्या हातातोंडाशीं आलेल्या नवऱ्या मुलांस त्यांनीं दिला. ‘ ठीक आहे नाहीं देत तर नाहीं, पण एकदां लग्न करण्यास निघालों, तो लग्न केल्यावाचून रहात नाहीं ’ अशी घोर प्रतिज्ञा करून नवरदेव चालते झाले. हल्लीं या मुलीचे आईबाप हयात असल्यास कोठें आहेत, याची चौकशी करून ते नसल्यास किंवा त्यांना सामर्थ्य नसल्यास, मुलीस सुस्थळी देण्याची व्यवस्था करण्याची हमी बेळगांवच्या या तरुण सुधारकांनीं घेतली आहे.

दारू कामांत पक्षांचें उड्डाण— जपानांत नागासाकी येथें एक दारू काम करणारा आहे. तो मोठ्या आकाराचे पक्ष्यांचा दारू कामांत घटना साधितो. दारू उडविल्या बरोबर त्यांतून जीवंत पक्ष्यांसारखे पक्षी हवेंत उडूं लागतात, जीवंत पक्ष्याप्रमाणें घिरट्या घेतात व खालीं वर होतात. ह्या चमत्कारिक कामांतील गुह्य आज ४०० वर्षें एकाच कुटुंबांतील माणसांस माहित आहे. दुसरे कोणास समजलें नाहीं.

नोटीस.

रा. रा. रामजी वा॥ बाबूजी कारंजकर राहणार पातुरशेखबाबू हल्लीं वस्ती अकोला यांस.

खाली सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, तुमचे व माझे लग्न होऊन सुमारें ७।८ वर्षे झाली तितक्या वेळांत माझी ने आण २।३ वेळां केली. सुमोर एक वर्ष झाले माझ्या भावास तुह्मी सांगितल्या वरून त्यानें मला आपले घरी नेले. तुह्मी माझे भावास पंचा समक्ष असे ह्मणाले कीं मी तुमचे बहिणीस वागवीत नाहीं तुह्मी तिची मनपासून फारकत घेऊन वाटेल तेव्हां वाटेल त्याशी गंधर्व लावल्यास माझी कोणतेच प्रकारची हरकत नाहीं कारण ती माझे मर्जीविरुद्ध वागत असुन वाईट चालीची आहे सबब मी तिचा त्याग करणार जर तुह्मास आपल्या बहिणीची चाड असेल तर माझे समक्ष तिजला घेऊन जावे. ह्मणून माझे भावानें मला आपले घरीं नेल. तुह्मांस माझे भावानें फारकत द्या अगर ती देत नसल्यास मला वागविण्या विषयीं ह्मटलें परंतु या दोहींपैकीं तुह्मी एकही करीत नाहीं. यावरुन तुमचे मनांत वागविणें नाहीं असेंच दिसते ह्मणून माझे भावानें तुम्हांस हस्तलिखीत नोटीस दिली होती परंतु तुह्मी ती वापस केली सबब वर्तमानपत्रांतून देणे भाग पडले तर तुह्मास या नोटिशीनें कळविण्यांत येते कीं ही नोटीस पावताच आठ दिवसांत माझे खावटीचे पैसे एक वर्षाचे ५० रुपये माझे भावास देऊन मला घेऊन जावे मी नांदण्यास खुष आहे अगर वागविणें नसल्यास फारकत द्यावी. असें मुदतीत न केल्यास हीच नोटीस फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन मग तुमचा नवरेपणाचा हक्क मजवर राहणार नाहीं. कळावे. तारीख १४ मार्च १९०५ इ.

सही

जनाबाई मर्द रामजी रा. सिंदखेड
ता. अकोलें.

दस्तुर—पांडुरंग गणापा रा. सिंदखेड
द. खु.

नोटीस

बेशमी–(१) नथू वल्लद मुकुंदा ढोरे व (२) खुशाल वल्लद बापूजी ढोरे उभयतां राहणार आळंद तालुके आकोला

या उभयतांसः–

मी खालीं सही करणार या नोटिशीनें कळवितो कीं माझे घराचे पूर्व बाजूस तुमचीं राहण्याचीं घरें असून सदहू घरांना तुह्मी नवीन काम सुरूं केलें आहे. पैकीं नथूचें काम पुरें होऊन त्यानें पन्हाळ बसविण्या करितां जाग ठेविली आहे व बहुत करून खुशालही पन्हाळ बसविण्याच्या इरादयांत आहे. सदहू उभयतांच्या घरांना आजपर्यंत पन्हाळांची वहिवाट नसून तुह्मी आज ती नवीन पाडूं पहातां त्या योगानें माझे रहाते घरास पावसाळ्यांत पाणी पडून धोका होण्याचा संभव आहे तरी ही नोटीस पावल्यापासून १५ दिवसांत नथूनें केलेली गार बुजावी न बुजल्यास गारीचे नजीक माझी पेवें तीन जवारीनें भरलीं आहेत त्यांत सुमारें २०॥ साडेवीस खंडी जवारी आहे तिचें नुकसान झाल्यास मी तुमचे जवळून भरून घेईन. तुह्मी पन्हाळ बसवूं नयेत. बसविल्यास मजला रीतिप्रमाणें व्यवस्था करणें भाग पडेल. यांत जो माझा खर्च होईल तो या नोटिशीचें खर्चासुद्धां तुह्मांस द्यावा लागेल. कळावें. ता. १६-३-०५ इ०

सही

रावजी वल्लद जानजी पाटील ढोरे
मोजे आळंदी ता. आकोला
दस्तुर खुद्द.

जाहिरात.

यंदाची देशमूख सभेची वार्षिक बैठक मलकापूर येथें चैत्र शुद्ध १ शके १८२७ ता. ५ एप्रिल सन १९०५ इ० बुधवारीं होणार आहे. तरी देशमूख बंधूंनीं अगत्य येण्याचें करावें. अनमान करूं नये. याच वेळीं यज्ञाबद्दलहि विचार होणार आहे. करितां ज्यांनीं वर्गण्या दिल्या असतील त्यांनीं अवश्य येण्याचें करावें. ह्मणजे याहि प्रश्नाचा निकाल केला जाईल.

१ सभे तर्फे एक स्कालरशिप देण्याची आहे. तरी देशमूख जातीच्या विद्यार्थ्यांनीं आपल्या गरिबीचें व शाळेंत असल्या बद्दलचें सर्टिफिकीटासह अर्ज करावेत.

२ चांगल्या वर्तनाच्या, व चांगल्या शरीर प्रकृतीच्या देशमूख मुलांस, जे २१६ नमस्कार घालून दाखवितील, त्यास इनामें मिळतील.

३ देशमूख मुलांच्या अक्षरापैकीं ज्यांचीं अक्षरें चांगली ठरतील त्यास इनामें मिळतील.

४ देशमूख मुलांच्या मंडींत जीं मुलें जिंकतील त्यास इनामें मिळतील.

५ देशमूख मुलें जीं दांडपट्टा, छडीपट्टा चांगला खेळून दाखवितील त्यांस इनामें मिळतील.

वरील कलम १ ते ५ यांत दाखविल्या प्रमाणें मुलांचे पालकांनीं आपलीं मुलें सभेस घेऊन येऊन त्यास इनाम मिळविण्याची संधी गमावू नये अशी विनंती आहे. विशेष माहितीस्तव खालील पत्त्यावर पत्रव्यवहार करावा कळावें.

मलकापूर ता. १५।३।०५ } संपतराव पर्वतराव दे० सेक्रेटरी
‘ देशमूख सभा ’

हिंदुस्थानांतील सर्व व्यापाऱ्यास विनंती

घट्टी, रेशमी पागोटी, मंदील, सुती व रेशमी बांड, सतरंजी, पटके, बरदार, दुपटे माल सुती हातविणकरीचा कसोसीनें खरेदी करून पाठवूं. रकम आगाऊ आल्यास अडत दर शेकडा १ रुपया घेऊं. किरकोळ खर्च निराळा. औषधी लागल्यास रोख निमे आल्यास बाकीचे व्ही. पी. नें पाठवूं. एकवेळ तरी मागवून अनुभव घ्या. सुखकर व फायदेशीर ठरल्यास पुन्हा मागवा असें सांगावयास नको.

विकाऊ मालास ज्यानां बाहेर गावीं एजंट पाहिजेत त्यांचे एजंटाचें काम आह्मीं करूं. माल पाठवावा. अडत दर शेकडा रुपये २ दोन घेऊं व हिशेब देऊं.

पत्ता— तुकारामसा भवानसा रंगारी बाळापूर पेठ, जिल्हा आकोला, प्रांत वऱ्हाड.

जाहिरात.

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटपटी केल्या त्यापैकीं ज्ञानीभाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यांनीं आमच्या नांवाची खोटी लेबलें खोट्या मालावर लावुन आमचे नांवानें माल विक्री करून बरेच दिवस आपला उदरनिर्वाह केला. परंतु आह्मी त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वी मलकापूर येथें धरून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. त्या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तीक महिन्यापासून सुरू करून माल विक्री करीत होता. करितां त्यास पुन्हां आह्मी मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यात त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व १०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून मालविक्री करणारांनीं व आपल्या नांवाचा खोटा माल घेणारांनीं सावध रहावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यांनीं व किरकोळ घेणारे इसम यांनीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर येलप्पा नरसप्प.

शुक्रवारपेठ कामाट पुरा,—पुणे सिटी.

जाहिरात

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स

ग्राफर रबर स्टांप मेकर वॉच रीपेरर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनीनें इमीटेशन वाचकोप अथवा या नांवाचे घड्याळ किमतींत विकली नसेल ती आह्मी रुपये ५ मध्यें ग्यारंटी वर्षे ५ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर काच, कमान, पेटी आणि याचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नावाचे रबरी पेनपेनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारास व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतले तर पुनः १० वर्षे पर्यंत घ्यावयास नको आणि दुसरे हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान माफक दरांनें व सचोटीनें खात्री लायक पाठवूं. या शिवाय रबराचे छाप नांवाचें हर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे टिकीट पाठवावें ह्मणजे नमूना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घेण्याची ईच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आह्मांस बोलावावें. ह्मणजे आह्मी येऊं. आणि २५ रुपया पेक्षा जास्त माल घेणारास दर रुपयास ८॥ अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारावयाचे असेल तर पत्र व्यवहार करावें ह्मणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें ह्मणजे समजेल. आणि कोणास बायसिकलवर बसायाला शिकणें असेल त्यानीं यावें. शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाचा मागणी करावी ह्मणजे खात्री होईल.

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आह्मी गिरण्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्डस् वगैरेना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचे सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी पोस्ट

मुंबई.

मुंबई बॅंकची सेव्हिंग्स बॅंक

या बॅंकेत खालीं लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेविता येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यास काढतां येईल.

व्याज दरसाल दर शेकडा ३ तीन रुपया प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिलक असेल तिजवर केली जाईल मात्र पाच हजारावरिल शिलक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बॅंकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक } J. Kinniburgh
आकोला ४।७।०३ } एजंट

मेसर्स रा. रा. मलापाअण्णा वारद,

सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळ्या.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें घाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतलें, डबा, सुशी,

असें ह्मणतात; त्यांवर अगदी इजा न होता खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्तर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वत्रांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

रा. रा. भालचंद्र कृष्ण भाटवडेकर, मुंबई हे पुष्कळ वर्षे वापरीत आहेत.

डॉ. देशमुख M.D. मुंबई यांनी उपयोग करून पसंत केल्या आहेत.

अनुपान कागदासह	
५ गोळ्यांचे कुपीस	।- रु.
२५ ,, ,,	१ रु.
१०० ,, ,,	३ रु.

रोखीनें अगर व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील. ग्राहकांचा पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा ठराव समक्ष अगर पत्रद्वारें करावा.

मालक—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

जाहिरात

गुण न आल्यास पैसे परत

परम्यावर रामबाण औषध

शंभरां पैकीं शभरास गुण

दोनच दिवसांत हटकून गुण येतो

कसाही जुनाट व नवा परमा खात्रीनें नाहींसा होऊन लघ्वीची जळजळ व तिडीक एकच भाग घेतल्यानें बंद होते

किंमत १। रुपया ट. ह ।≡

येथील चांदीचें भांडी वगैरे पाठ

१ रुपयास ०॥ कमिशन.

पत्ता:— एन्. जी. कान्हेरे ॲन्ड को. [नाशीक सिटी]

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गावीं व्हाल्युपेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एक वेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केटा समोर कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख किंमत रोख

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा टेविला आहे.

मुंबईचें मालास	अर्धा आणा
देशावरील मालास	एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा ह्मणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोवनदास विठ्ठलदास

ठिकाणा:— ग्रेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजली मकानांत आकोला (ताजनापेठ)

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा !!

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारची इंग्रजी, मराठी व पेटंट औषधें व ती औषधे तयार करण्यासाठीं लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदीं उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाची चांगले प्रकारे नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जते. बाहेर गांवचे लोकांना प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आह्मी त्यांना चांगलो खात्रीची औषध व्ही० पी० नें पाठवू. रोगपरीक्षेबद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर अगदीं रामबाण औषधें आहेत. एकवेळ अनुभविक तडाका पहावा.

रोगांची नांवें

तापावर, पांथरीवर, पोटदुखीवर, ओकारीवर, उदरावर, गर्मीवर, जुलाब बंद होण्याए, कपाळदुखीवर, परम्यावर.

वरील रोग कितीही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांतच चांगला आराम वाटेल. जास्त हकीकत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी सी जोगळेकर

वैद्यराज.

आकोला.

शेत शेतकी आणि शेतकरी

" शेत, शेतकी आणि शेतकरी " या नावानें पंध्रवड्याचें वर्तमानपत्र सुरू झालें. वर्गणी साळीना सर्व खर्चासुद्धां दीड रुपया पत्ता—बंगला नंबर १९९ रेल्व स्टेशन नजीक, पुणें.

☞ हें पत्र आकोले येथें कैलासवासी बहिराव बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

ॐ नमः श्रीगणेशाय.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हरनल जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन साहेब अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घोले यांनीं आमचीं औषधें नारकाईनें तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगांवर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांसच दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आम्ही अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण शंभरांतून एक दोन रोग्यांस वदाचित् आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचे आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध त्यांचे जरूर असल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पुर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, वीर्यस्तंभक.

रक्त शोधक, मनोत्साहकांतिबुद्धिवर्धक; सुवर्ण.

माक्षिक, मौक्तिक, कस्तूरी व अनेक

वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जो धातु तो शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, तो दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरूपी शत्रू उत्पन्न होऊन शारिरिक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच होणार नाहीं करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपुंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शैथिल्यता, कडकी, गर्मी संबंधी पुरलेले विकार, मुत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, स्त्रियांचे धुपणी, छातींतील रोग, हात, पाय, मुत्रमार्ग, व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुलांची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशुळ मुर्च्छाव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तविकार, बाळंतरोग, मधुमेह, जुनाट परमा मुष्टिमैथुनानें आलेली कृशता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि, वृद्धि, वीर्यस्तंभन व भरपूर कामोद्दीपन होतें, व मनास उत्साह देतात. दुध व जेवण भरपूर पचू लागते. यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकिटें मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नसून स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर किंमत हि घेणारांस टपालखर्च माफ आठ चार रुपयांचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्डा सोबत किंवा व्ही० पी० नें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दर.– एकदम ३५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०, ५५० गो० १० रु०.

२ अपूर्व नेत्रांजन—यानें वडस, रातांधळा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरित बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार रहाते. या रोगांस हें अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रण– कोणत्याही नवा जुना परमा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची लाली, संकोच, पुयस्राव, रक्तस्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडीक एका बटकेत जाते. असें रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० किं० १ रु० १॥ भार बाटलीस २ रु०

४ दंतवज्रवर्धक पूड-दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. ड. ६ आणे.

५ विंचूच विष– औषध लावितांच उतरतें. मुठी ३ तो० ८ आणे.

६ गजकर्ण– खरूज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. ड. ६ आणे.

७ सर्व हिमज्वर—औषध घेतांच कशाही प्रकारचे ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हां उलटत नाहींत १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध–आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होताच सर्वांनीं जरूर संग्रह करून तापावर गोळ्या, गांठीस मलम, व वात चढू नये म्हणून कानावर मात्रा याचा एकवार अनुभव पहावा. गुणाबद्दल खात्री पटेल. परोपकारार्थ माफक किं. २ रु. अ. ल. सो.

९ सर्व सामान्य [illegible] मागवा तो फक्त पारवू औषधांत अपायकारक पदार्थ अगदीं नसून **पूर्ण खात्रीची** [illegible] आहेत. याशिवाय मोठमाले [illegible], धातु रसायनें, भस्में. पाक. गुटिका, आसव, तेलें, व सुगंधी अत्तरें वगैरे माफक दरानें मिळतात. अनु० ख० सो० ट० ख० वे० पडेल. रोग्यानें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृतीमान कळविल्यास रोग्याचें निदान व चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सूचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधाच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहिरात नींदक लेखांनीं सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे, यामुळें खरे. खोटेपणाबद्दल आमचे अनेक ग्राहक सांशक होतात व तसें होणें रास्तही आहे. हा प्रकार केवळ आपला समाज निरुद्योगी, आळशी व बेअकली बनल्यामुळे एकानें जो धंदा सुरू करावा त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें अशा जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतात ऊत आलेला असून आमच्या आजच्या वगैरे गावी तर तो पुर्णावस्थेत पडून आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आम्हांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं इंग्रजी राज्यांत आपण धारेवी गाण्यास ज्याला त्याला स्वतंत्र आहे आम्हांस ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५१२० वर्षे अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधास घोले डाक्टरानीं सर्टिफिकेट दिले व ज्यांच्या औषधानीं कोट्यवधी ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत यांचीच औषध नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करितां असाच कायम राहून हा सार्वजनिक कल्याणकारक करीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून ऊर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे खटपटीनें यशही बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधुस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत तीच सर्वांनीं वापरावी एकवार अनुभव घेतल्यावर खात्री होईल इतर जाहिरातींशीं आमचा बिलकुल संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें मागणें ती खालील बिनचूक सही व पत्त्यावरच मागवावी म्हणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ताः---मु. मुर्डी, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL
GOVERNMENT SECURITY
LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED.
Established 1874,
Head Office--**BOMBAY**
Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh
Head—quarters—Nagpur, C. P.
FUNDS EXCEED

TWO CRORES AND TWENTY FIVE LAKHS

Claims paid for over One Crore and Twenty lakhs.

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

IF there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality

UNQUESTIONABLE SECURITY

IT is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and risky investments or how secured

THE Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured

GOVERNMENT Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

CREDITORS who expect the repayment of debts at some future period, may protect themselves from loss by the failure of life in the intermediate period, by an assurance on the life of the debtor

NO man can be sure how long he will live; and although he may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress, Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER-SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,
CHIEF AGENT
for C. P. Berar and Khandesh

जाहिरात.

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा विक्रीचा व्यापार पुष्कळ वर्षापासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरिता कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटपटी केल्या त्यापैकीं झीनाभाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यांनीं आमच्या नांवाची खोटी लेबलें खोट्या मालावर लावून आमचे नांवानें माल विक्री करून बरेच दिवस आपला उदर-निर्वाह केला. परंतु आह्मी त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वीं मलकापूर येथें धरून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. ह्या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तीक महिन्यापासून सुरूं करून माल विक्री करीत होता. करितां त्यास पुन्हां आह्मी मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यांत त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्त-मजुरी व १०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून माल-विक्री करणारांनीं व आपल्या नांवाचा खोटा माल घेणारांनीं सावध रहावें. तरी आमचे नावाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यांनीं व किरकोळ घेणारे इसम यांनीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

येलप्पा नरसप्प.

शुक्रवारपेठ कामाट पुरा,—पुणे सिटी.

जाहिरात

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम्. एम् अॅन्ड सन्स

आकर रबर स्टांप मेकर वॉच रीपेरर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनींनी इमी-टेशन रासकोप अपना या नांवाचे थोड्या किमतींत विकली नसेल ती आह्मी रुपये ५ मध्यें ग्यारंटी वर्षे ५ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर कांच, कमान, पेटी आणि याचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नावाचे रबरी पेनपेनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारास व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतले तर पुनः १० वर्षे पर्यंत घ्यावयास नको आणि दुसरे हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान माफक दरानें व सचोटीनें खात्री लायक पाठवूं. या शिवाय रबराचे छाप नांवाचे हर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे टिकीट पाठवावे ह्मणजे नमूना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घेण्याची ईच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आह्मांस बोलावावें. ह्मणजे आह्मी येऊ. आणि २५ रुपया पेक्षा जास्त माल घेणारास दर रुपयास ८॥ अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय काहीं विचारावयाचे असेल तर पत्र व्यवहार करावें ह्मणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें ह्मणजे समजेल. आणि कोणास बायसिकलवर बसायाला शिकणें असेल त्यानीं यावें. शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाचा मागणी करावी ह्मणजे खात्री होईल.

एम्. एम्. अॅन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आह्मी गिरण्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनि-सिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्डस् वगैरेना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचे सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी रोड

मुंबई.

मुंबई बॅंकची सेव्हिंग्स बॅंक

ह्या बॅंकेंत खाली लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेविता येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यास काढता येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रुप या प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल मात्र पाच हजारावरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बॅंकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक } J. Kinniburgh
आकोला ४।७।०३ } एजंट

संत रा. सा. मल्लापाअण्णा वारद,
सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळ्या.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें घाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतलें, डबा, सुशी,

असें ह्मणतात; त्यांवर अगदी इजा न होता खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्टर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वत्रांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

सर भालचंद्र कृष्ण भाटवडेकर, मुंबई ह्यांनी पुष्कळ वेळा वापरीत आहेत.

डॉ. देशमुख M.D. मुंबई यांनीं उपयोग क-रून पसंत केल्या आहेत.

अनुपान कागदासह	
५ गोळ्यांचे कुपीस	।- रु.
२५ ,, ,,	१ रु.
१०० ,, ,,	३ रु.

रोखीनें अगर व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील. ग्राहकांचा पत्ता पोष्टाचे नावासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा ठराव समक्ष अगर पत्रद्वारें करावा.

मालक—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

जाहिरात

गुण न आल्यास पैसे परत

परम्यावर रामबाण औषध

शंभरां पैकीं शंभरास गुण

दोनच दिवसांत हटकून गुण येतो

कसाही जुनाट व नवा परमा खात्रीनें नाहींसा होऊन लघवीची जळजळ व तिडीक एकच माग घेतल्यानें बंद होते

किंमत १। रुपया ट. ह ।≡

येथील चादीचें भांडी वगैरे पाठ १ रुपयास ०॥ कमिशन.

पत्ता:— एन्. जी. कान्हेरे अॅन्ड को.

[नाशीक सिटी]

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गावीं व्हाल्यु-पेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एक वेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केटा समोर

कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख किंमत रोख

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा टेविला आहे.

मुंबईचे मालास अर्धा आणा
देशावरील मालास एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा ह्मणजे सचोटीचा खात्री होईल.

शा० हरगोविनदास विठ्ठलदास

ठिकाणा:— ग्रेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजली मकानांत आकोला

(ताजनापेठ)

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा !!

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारची इंग्रजी, मराठी व पेटेंट औषधें व ती औषधे तयार करण्यासाठीं लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदीं उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाची चांगले प्रकारे नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जते. बाहेर गांवचे लोकांनी प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आह्मी त्यांना चांगली खात्रीची औषध व्ही० पी० नें पाठवू. रोगपरीक्षेबद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर अगदीं रामबाण औषधें आहेत. एकवेळ अनुभविक तडाका पहावा.

रोगांची नांवें

तापावर, पांथरीवर, पोटदुखीवर, ओकारीवर, उदरावर, गॅमावर, जुलाब बंद होण्यास, कपाळदुखीवर, परम्यावर.

वरील रोग कितीही जुनाट व कोण-त्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांतच चांगला आराम वाटेल. जास्त हकीकत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी सी जोगळेकर

वैद्यराज.

आकोला.

शेत शेतकी आणि शेतकरी

“ शेत, शेतकी आणि शेतकरी ” या नावानें पंधरवड्यानें वर्तमानपत्र सुरू झालें. वर्गणी साळीना सर्व वर्गासहा दीड रुपया पत्ता—बंगला नंबर १९९ रत्न स्टेशन रोड, पुणें.

☞ हें पत्र आकोलें येथें कैलासवासी बळवंत बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

ॐनमः श्रीगणेशाय.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हरनर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन माजी अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घेले यांनीं आमची औषधें बारकाईनें तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतुन ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमची औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आह्मांसच दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आह्मी अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गण शेमरांतुन एक दोन रोग्यांस कदाचित् आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचे आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पुर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तजक, व पौष्टिक, विर्यस्तंभक.
रक्त शोधक, मनोत्साहकांतिबुद्धिवर्धक; सुवर्ण-
माक्षिक, मौक्तिक, कस्तूरी व अनेक
वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जो धातु तो शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, तो दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरुपी शत्रू उत्पन्न होऊन शारिरिक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच होणार नाही करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपूंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शिथिलता, कडकी, गर्मी संबंधी पुरलेले विकार, मुत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, स्त्रियांची धुपणी, छातींतील रोग, हात, पाय, मुत्रमार्ग, व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुलांची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशुळ मुळव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तविकार, बाळंतरोग, मधुमेह, जुनाट परमा मुष्टमैथुनानें आलली क्षीणता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि. वृद्धि, वीर्यस्तंभन व भरपूर कामोद्दीपन होतें, व मनास उत्साह देतात. दुध व जलान्न भरपूर पचु लागते. यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकिटें मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नसून स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयाच्यावर किंमत घेणारांस टपालखर्च माफ आठ चार रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्डा सोबत किंवा व्ही० पी० नें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दरः— एकदम ३५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०, ५५० गो० १० रु०.

२ अपुर्व नेत्रांजन—यानें वडस, साहरा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्रांचे सर्व विकार त्वरित बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार रहाते. या रोगांस हें अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळयाच्या डबीस १ रु०

३ परम्यावर अपुर्व मिश्रण— कोणत्याही नवा जुना परमा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची लाली, संकोच, पुयस्त्राव, रक्तस्त्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडीक एका घटकेत जाते. असें रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० किं० १ रु० ११ भर बाटलीस २ रु०

४ दंतबलवर्धक पूड-दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. ड. ६ आणे.

५ विंचूंचे विष— औषध लावितांच उतरतें. मुळी ३ तो० ८ आणे.

६ गजकर्ण— खरूज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. ड. ६ आणे.

७ सर्व हिमज्वर—औषध घेतांच कशाही प्रकारचे ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हा उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध—आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सरू होतांच सर्वांनीं जरूर संग्रह करून तापावर गोळया, गांठीस मलम, व बात चढू नये ह्मणून वातावर मात्रा याचा एकवार अनुभव पहावाच. गुणाबद्दल खात्री पटलेच. परोपकारार्थ माफक किं. २ रु. अ. ल. सो.

९ सर्व सामानाचा यांत ज्यास्त खर्च लागतो तो फकट पाठवू औषधांत अपायकारक पदार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्या बद्दल असंख्य सर्टिफिकिटे आहेत. याशिवाय मोठमोठे रोगांवर अनेक औषधें, ग्रयोक रसायनें, भस्में, पाक, गुटिका, आसव, तेलें, व सुगंधी अत्तरें वगैरे माफक दरानें मिळतात. अनु० ख० सो० ट० ख० वे० पडेल. रोग्यानें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृति मान कळवल्यास रोग्याचें निदान व चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सूचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधांच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहिरात नींदक लेखांनीं सुशोभित करून त्या तो पुढें येऊं पहात आहे, यामुळें खरे. खोटेपणाबद्दल आमचे अनेक ग्राहक सांशक होतात व तसें होणें रास्तही आहे. हा प्रकार केवळ आपला समाज निरुद्योगी, आळशी व बेअकली बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू करावा त्याचेच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें अशा जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतात ऊत आलेला असून आमच्या आंजलें वगैरे गावी तर तो पुर्णावस्थेत येऊन आणखी नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आह्मांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं इंग्रजी राज्यांत आपण थोरवी गाण्याचा ज्याचा त्या स्वतंत्र आह्मांस ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५१२० वर्षे अव्याहत सुरू असुन ज्याच्या औषधास थोर डाक्टरांनीं सर्टिफिकेट दिले व ज्याच्या औषधानें कोट्यावधी ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत यांचीच औषध नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करितां असाच कायम राहून हा सार्वजनिक कल्याणकारक करीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून ऊर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे खटपटीनें यशही बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधुस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत तीच सर्वांनीं वापरावी एकवार अनुभव घेणेच खात्री होईल इतर जाहिरातींशी आमचा बिलकूल संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें मागणें तीं खालील बिनचूक सही व पत्त्यावरच मागवावीं ह्मणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ताः---सु. मुर्डी, ता. दपोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL
GOVERNMENT SECURITY
LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED.
Established 1874,
Head Office—**BOMBAY**
Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh
Head—quarters—Nagpur, C. P.
FUNDS EXCEED
TWO CRORES AND TWENTY FIVE LAKHS
Claims paid for over One Crore and Twenty lakhs.
IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality

UNQUESTIONABLE SECURITY

It is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and risky investments or how secured

The Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured

Government Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

Creditors who expect the repayment of debts at some future period, may protect themselves from loss by the failure of life in the intermediate period, by an assurance on the life of the debtor

No man can be sure how long he will live; and although he may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER—SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,
CHIEF AGENT
for C. P. Berar and Khandesh